

GŁOS

KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE

Nr 42/2010 (2388) Rok LII 28.11.2010

Adwent

Przygotowujmy drogi
na przyjście Pana.

TYGODNIK POLSKI ZA GRANICĄ
HEBDOMADAIRE DE L'EMIGRATION POLONAISE

1,55 €

fol. Piotr Fedorowicz

Zamów kalendarz „Głosu Katolickiego” na rok 2011,
rok jubileuszu 175-lecia Polskiej Misji Katolickiej we Francji.

Do Nowego Roku zostało już tylko
kilka tygodni

ŚWIETNY PREZENT POD CHOINKĘ

GŁOS KATOLICKI VOIX CATHOLIQUE

Kalendarz Głosu Katolickiego
Calendrier de la Voix Catholique

175 lat PMK we Francji

2011 POLONIA

Najlepsze Towarzystwo w Podróż!
karouna
Tel. 01 40 15 09 09

SwissLife
UBEZPIECZENIA PO POLSKU
Tel. 01 39 64 38 36; 06 73 47 94 20
grazyna.fernandes.ag@swisslife.fr

Karty telefoniczne **IRADIUM**

POLSKA POLSKA

www.lekierfrance.com
bilety, wycieczki, pielgrzymki, inne
tel. 01 34 12 02 49

Kalendarz „Głosu Katolickiego” na 2011 r.

KUPON ZAMÓWIENIA KALENDARZA

Proszę o przesłanie mi polsko-francuskiego kalendarza „Głosu Katolickiego” na 2011 rok

Ilość egzemplarzy: _____ w cenie po **3,80 €** (z przesyłką **4,30 €**). **RAZEM** _____ €

Imię i nazwisko: _____

Telefon: _____

Adres: _____

Dołączam czek (dla „Voix Catholique”) Gotówkę

* Redakcja „Głosu Katolickiego”: 263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris
Tel. 01 55 35 32 28; fax: 01 55 35 32 29; e-mail: vkaf@sfr.fr

Telegram z... Czarną owcą

Wspaniałą cechą człowieczeństwa, jego ludzkiej właśnie natury, a i żmudnego rozwoju cywilizacyjnego jest – wbrew dzikim prawom dżungli – ostanianie słabszych, chorych, małych, utomionych czy choćby tylko tych inaczej wyglądających. Stąd tak bardzo oburzamy się

zawsze na zjawisko „zadziolowania” każdej czarnej owcy czy innego... albinosa. Stajemy wówczas chętnie w obronie krzywdzonych przez stado – tylko dlatego, że los doświadczył ich jakąś zmutowaną cechą i wypycha teraz na margines zadowolonego z siebie i rozpychającego się łokciami thumbu. Jednocześnie jednak – nie oszukujemy się obłudnie – tkwi w nas i ta odwrótka, równie ważna, choć atawistyczna jakby skłonność, lęk wręcz, przed tym co obce, inne, zagrażające destrukcją wspólnoty, jej jedności. I nie możemy wówczas stać bezczynnie, jak stado baranów i dać się prowadzić nad przepaść, na zatracenie. Bo obowiązkiem myślącego człowieka jest obrona jego ludzkiej natury, jego ludzkiej rodziny, jego człowieczeństwa przed wkradającą się do naszego domu patologią, szerzącą się epidemią. I śledząc dzieje świata, losy ludzkości, narodów, naszej ziemskiej wędrówki, okazuje się, że zawsze najważniejszym dylematem pozostaje wciąż umiejętność prawidłowego rozeznawania Dobra i zła, Prawdy i fałszu czyli wstuchiwanie się w Głos naszego Stwórcy, który... stał się człowiekiem dla naszego zbawienia!

P.O.

- PO TYM, JAK WYSZŁO NA JAW,
ŻE CZĘSTO ZDARZA SIĘ JEJ
ROZMIJAC Z PRAWDA,
MINISTER KOPACZ ZDECYDO-
WANIE ODMÓWIŁA WZIECIA
UDZIAŁU W TEGOROCZNEJ
UROCZYSTOŚCI LANIA NOSKLI...

ANDRZEJKI UB.

rys. Leszek Biernacki

Z SATYRYCZNEJ TEKI L.B.

W NUMERZE

- „Nie możemy milczeć” – str. 5
- Zmierzch Jarostawa Kaczyńskiego? – str. 6
- Polski sens słowa – Niepodległość – str. 8
- L'Union dans quel état? – str. 11
- Na marginesie Roku Chopina – str. 14
- W zastępstwie rodziców... – str. 15

ADWENTOWE REKOLEKCJE

Kim jestem?

ks. dr hab. Piotr Mazur

Czym jest człowiek, że o nim pamiętasz,
i czym – syn człowieczy, że się nim z jemu jesz?
Uczyniłeś go niewiele mniejszym od istot
niebieskich,
chwata i czcią go uwieńczyłeś.
Obdarzyłeś go władzą nad dziełami rąk
Twoich;
złożyłeś wszystko pod jego stopę...

(Ps 8,5-7)

Martin Buber napisał kiedyś o pytaniu skierowanym do rabina: Jeśli Pan Bóg jest wszechwiedzącym, to dlaczego pyta w Księdze Rodzaju: „Adamie gdzie jesteś?”. Rabin odpowiedział: Bóg pyta nie dlatego, że nie wie gdzie jest Adam, co więcej Bóg wie nawet, co się dzieje w sercu i umyśle Adama. Bóg wie, że to właśnie „Adam nie wie, gdzie

jest Adam”. Adam zgubił się po grzechu. Najważniejszym więc wyzwaniem jest ciągle odkrywanie kim jest Adam – człowiek, jak wielka jest jego godność i powołanie.

Kim jest człowiek? Na tak postawione pytanie można usłyszeć różne odpowiedzi. Andre Frossard w swojej książce Człowiek i jego pytania przytacza wypowiedzi swoich profesorów – człowiek to/... zwierzę, które potrafi się uczyć; ... które jest zdolne do tworzenia; matka, która usiłuje wyzwolić się z siebie...

Pierwsze i ostatnie słowo zawsze należy do Biblii. W niej czytamy, że człowiek został stworzony przez Boga na Jego obraz i podobieństwo. Tak, więc do istnienia powołał mnie Bóg. On podzielił się ze mną częstką swego istnienia. Człowiek jest jedynym stworzeniem, którego Bóg chciał dla niego samego. Każdy człowiek jest bytem jedynym i niepowtarzalnym.

ciąg dalszy na str. 5...

ZAPRENUMERUJ „GŁOS KATOLICKI”

W prenumeracie będziesz otrzymywał „Głos...” bezpośrednio do domu wcześniej i taniej.

□ Rok (56,60 €) □ Pół roku (30,30 €) □ Przyjaciele „Głosu...” (69,60 €) □ Miesiąc (5 €) □ PDF/e-mail (49,90 €)

Imię i nazwisko: _____ Telefon: _____

Adres: _____

Czeki prosimy wystawiać na
Głos Katolicki – Voix Catholique
263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris;

Konto we Francji: CCP 12 777 08 U Paris – Voix Catholique/Glos Katolicki
Prenumerata w Belgii: ks. B. Dejneka – rue Jourdan 80, 1060 Bruxelles – CCP 000-1637856-11
w Niemczech: Głos Katolicki – Commerzbank Hannover – BLZ 250 400 66 – konto n°791177900

LITURGIA SŁOWA

I Niedziela Adwentu, rok A

PIERWSZE CZYTANIE

Iz 2, 1-5

Czytanie z Księgi proroka Izajasza

Widzenie Izajasza, syna Amosa, dotyczące Judy i Jerozolimy: Stanie się na końcu czasów, że góra świątyni Pana stanie mocno na wierzchu gór i wystrzeli ponad pagórki. Wszystkie narody do niej popłyną, многие ludy pójdą i rzekną: „Chodźcie, wstąpmy na Górę Pana do świątyni Boga Jakuba! Niech nas nauczy dróg swoich, byśmy kroczyli Jego ścieżkami. Bo Prawo wyjdzie z Syjonu i słowo Pana z Jeruzalem”. On będzie rozjemcą pomiędzy ludami i wyda wyroki dla licznych narodów. Wtedy swe miecze przekują na lemiesz, a włócznie na sierpy. Naród przeciw narodowi nie podniesie miecza, nie będą się więcej zaprawiać do wojny. Chodźcie, domu Jakuba, postępujmy w światłości Pana!

DRUGIE CZYTANIE

Rz 13, 11-14

Czytanie z Listu św. Pawła Apostoła do Rzymian

Bracia: Rozumieście chwilę obecną: teraz nadeszła dla was

godzina powstania ze snu. Teraz bowiem zbawienie jest bliżej nas niż wtedy, gdyśmy uwierzyli. Noc się posunęła, a przybliżył się dzień. Odrzućmy więc uczynki ciemności, a przyobleczmy się w zbroję światła. Żyjmy przyzwoicie jak w jasny dzień: nie w hulankach i pijatykach, nie w rozpuście i wyuzdaniu, nie w kłótni i zazdrości. Ale przyobleczcie się w Pana Jezusa Chrystusa i nie troszczcie się zbytnio o ciało, dogadzając żądom.

EWANGELIA

Mt 24, 37-44

Słowa Ewangelii wg św. Mateusza

Jezus powiedział do swoich uczniów: „Jak było za dni Noego, tak będzie z przyjściem Syna Człowieczego. Albowiem jak w czasie przed potopem jedli i pili, żenili się i za mąż wydawali aż do dnia, kiedy Noe wszedł do arki, i nie spostrzegli się, że przyszedł potop i pochłonął wszystkich, tak również będzie z przyjściem Syna Człowieczego. Wtedy dwóch będzie w polu: jeden będzie wzięty, drugi zostawiony. Dwie będą mleć na żarnach: jedna będzie wzięta, druga zostawiona. Czuwajcie więc, bo nie wiecie, w którym dniu Pan wasz przyjdzie. A to rozumiecie: Gdyby gospodarz wiedział, o której porze nocy złodziej ma przyjść, na pewno by czuwał i nie pozwoliłby włamać się do swego domu. Dlatego i wy bądźcie gotowi, bo w chwili, której się nie domyślacie, Syn Człowieczy przyjdzie”. □

Idźmy z radością na spotkanie Pana

Są wokół nas ludzie, których uwaga i wszystkie działania skupiają się przede wszystkim na przyszłości. Mają wiele ciekawych planów, a wysiłek związany z ich realizacją jest środkiem mobilizującym. Dzięki jasno określonym celom nie poddają się napotykanym trudnościom. O innych ludziach mówi się, że żyją wytężnie dniem dzisiejszym. Wykorzystują chwilę obecną, aby wynikało z niej jak najwięcej korzyści i dobra. Nie zniechęcają ich porażki z przeszłości, a na podjęcie wyzwań, przed którymi i postawi ich przyszłość przygotowują się wysiłkiem podejmowanym teraz. Są w końcu ludzie żyjący wspomnieniami. Ciągłe odwołują się do tego co przeżyli. Czasem sięgają do odległej historii. Wydarzenia z przeszłości są dla nich ważnym punktem odniesienia. Pamięć o tych wydarzeniach pozwala uniknąć powtarzania popełnionych kiedyś błędów i wykorzystać we właściwy sposób zdobyte doświadczenie.

W każdym z tych trzech uproszczonych schematów możemy znaleźć część siebie. Żyjemy w chwili obecnej, ale zarówno prze-

szłość jak i przyszłość mają dla nas bardzo ważne znaczenie. Na początku roku liturgicznego, w pierwszą niedzielę adwentu Słowo Boże skupia naszą uwagę na tych trzech wymiarach. Zwróćmy uwagę, jakimi słowami rozpoczynają się dzisiejsze czytania: z Księgi proroka Izajasza – Stanie się na końcu czasów... (Iz 2,2); z Listu św. Pawła Apostoła do Rzymian – Rozumieście chwilę obecną... (Rz 13,11); z Ewangelii wg św. Mateusza – Jak było za dni Noego... (Mt 24,37).

Nasze życie jest chwilą obecną rozpiętą pomiędzy tym co było i tym co będzie. Słowo Boże daje nam prorocki obraz celu, do którego zmierzamy. Zapewnia nas ono o bliskości Zbawiciela w każdym momencie naszego życia. Przypomina nam jednocześnie wszystko, czego Pan Bóg dokonał w historii dla naszego zbawienia.

Poprzez proroka Izajasza Bóg obwieszcza nam to co ma się dokonać na końcu czasów. Góra świątyni Pana wzniesie się wówczas ponad wszystkie inne szczyty. Wszyscy ludzie skierują się ku niej by od Boga uczyć się dróg życia. Nastanie królestwo pokoju, którego już nikt nie zniszczy. Na realizację tego prorocтва nie możemy biernie oczekiwać. Dzięki naszym dobrym uczynom Pan Bóg może być wywyższony. Ludzie, którzy Go jeszcze nie rozpoznali mogą się zwrócić do Niego i razem budować królestwo pokoju. Poprzez Św. Pawła Bóg pobudza naszą gorliwość. Dziś jest czas na nawrócenie, na odrzucenie uczynków ciemności, na wyzwolenie się z naszych grzechów, na porzucenie złych przyzwyczajęń, pijaństwa, rozpusty, kłótni i zazdrości. Teraz zbawienie jest bliżej nas niż w dniu, w którym uwierzyliśmy w Boga. Oczekiwanie na dopełnienie się

naszego zbawienia w chwili powtórnego przyjścia Chrystusa musi być rozropne. Powinniśmy czuwać i być gotowi. Jak Noe przygotowywał arkę w czasie, gdy inni jedli i pili, żenili się i za mąż wydawali, tak i my musimy być gotowi na chwilę, w której nasz Pan przyjdzie.

Nasza przyszłość w Bożym Królestwie pokoju i szczęścia jest wspólna. Zapewnia nas o tym sam Bóg. Oby perspektywa życia wiecznego stała się dla nas siłą zdolną przezwyciężyć wszelkie trudności. Rozumiejmy chwilę obecną i z wielką gorliwością przygotowujmy arkę naszego życia na przejście z Chrystusem do wieczności. Pan przyjdzie w chwili, której się nie domyślamy. Niech nas zastanie przygotowanych przez modlitwę i dobre uczynki. Niech przyjdzie, gdy będziemy jak Maryja pochylać się nad potrzebującymi pomocy, jak św. Józef wypełniać w cichości serca Bożą wolę, jak Jan Chrzciciel z mocą świadczyc o bliskości Zbawiciela. Niech pamięć o pierwszym przyjściu Chrystusa przed dwoma tysiącami lat i nadzieja dopełnienia się naszego życia w Jego obecności przemienia nasze dzisiejsze życie.

Na początku adwentu ożywa dyskusja o tym co oznacza «czas radosnego oczekiwania». Pytamy czy można się bawić, urządzić przyjęcia, słuchać głośnej muzyki... Niech wzorem i odpowiedzią będzie nam Maryja, która po Zwiastowaniu raduje się i oczekuje. Nie organizuje bankietu, ale udaje się do swojej krewnej Elżbiety, aby jej służyć. Idźmy i my z radością na spotkanie Pana. □

ks. Jakub Kostrzqb

„Nie możemy milczeć”

Rozmowa „Głosu Katolickiego” z abp. Henrykiem Hoserem, Ordynariuszem diecezji warszawsko-praskiej.

GK.: Jest Ks. Arcybiskup rodowitym Warszawiakiem, a od przeszło dwóch lat Ordynariuszem Prasko-Warszawskim – jaką społecznością, jakim Kościołem jest dzisiaj to miasto, gdzie urodził się Ksiądz podczas wojny, dokładnie 27 listopada 1942 r.? Stąd i nasze dzisiejsze urodzinowe życzenia, wszak słowa Księdza Arcybiskupa znajdują się w Głosie właśnie w niedzielę 27 listopada.

Ks. Abp J. Hoser: Dziękuję Redakcji Głosu Katolickiego za zauważenie mojej urodzinowej daty, 27 listopada. Urodziłem się rzeczywiście w okupacyjnej Warszawie. A z miastem tym moja rodzina związana jest od połowy XIX w., jestem więc Warszawianinem czwartego pokolenia. A teraz, po trzydziestu czterech latach pracy poza krajem, głównie na misjach – 21 lat w Afryce, później Paryż, Bruksela i Rzym – wróciłem do Polski i zastałem ją w zupełnie innej sytuacji, w porównaniu z tą jaką opuszczałem w połowie lat siedemdziesiątych. Warszawa jest na pewno sercem Polski, i ze względów historycznych, jak i roli, jaką pełni dzisiaj – największego miasta polskiego, siedziby wszystkich centralnych urzędów władzy a także najważniejszego naszego centrum kultury. Stąd wynika i odpowiedzialność Warszawy, jako miasta nadającego pewien rytm i styl całemu krajowi. Dotyczy to także funkcjonowania Kościoła w Polsce. To Kościół Warszawski jest siedzibą nowego kardynała – metropolity Warszawskiego, ks. Abpa Kazimierza Nycza i to na niego spada bardzo ważna funkcja artykułowania głosu Kościoła w sytuacjach tak trudnych, z jakimi mamy dzisiaj do czynienia. Warszawa jest jednocześnie miastem – syntezą, gdyż tworzą ją ludzie, którzy przyjechali tu z całej Polski. Pamiętajmy, że po wojnie, po Powstaniu Warszawskim, kiedy miasto zostało prawie całkowicie wyludnione, powróciło do niego zaledwie ok. 10 procent jej rodowitych mieszkańców. Reszta to są ludność napływowa, przybyła z najrozmaitszych części kraju, która dopiero próbuje się tu integrować. Jednocześnie jest to miasto, które niestychanie szybko rozbudowuje się. Powstają nowe dzielnice, zarówno blokowskie, jak i budownictwa indywidualnego. I te nowe zupełnie dzielnice stają się siedzibami całkowicie nowych parafii. W mojej diecezji Warszawsko-Praskiej jest w tej chwili 37 nowobudowa-

Abp Henryk Hoser

Absolwent LO w Pruszkowie. Studiował na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Warszawie. Pracował jako asystent w Zakładzie Anatomii Prawidłowej Akademii Medycznej w Warszawie. W 1969 został lekarzem oddziału internistycznego w szpitalu rejonowym w Ziębicach. W 1970 r. złożył pierwszą profesję zakonną, a w 1974 w Oltarzewie przyjął święcenia kapłańskie. Następnie wyjechał z Polski do Francji przygotować się do pracy misyjnej w Afryce. W 1975 r. udał się na misję do Rwandy. Do Europy powrócił w 1996. W latach 1996–2003 pełnił funkcję przełożonego Regii Miłosierdzia Bożego we Francji i był członkiem Rady Misyjnej Konferencji Wyższych Przełożonych Zakonnych we Francji. W 2004 został rektorem Pallotyńskiej Prokury Misyjnej w Brukseli. W 2005 r. został mianowany przez papieża Jana Pawła II: arcybiskupem i sekretarzem pomocniczym watykańskiej Kongregacji Ewangelizacji Narodów oraz przewodniczącym Rady Wyższej Papieskich Dział Misyjnych. 24 maja 2008 abp Hoser został mianowany przez papieża Benedykta XVI biskupem diecezji warszawsko-praskiej.

nych kościołów, których większość jest w samej Stolicy lub w jej najbliższej okolicy. Dzięki temu ludzie stają się Wspólnotą, a dla osób przybywających z małych, często odległych miejscowości jest rzeczą niestychanie ważną aby zintegrować się z nowym środowiskiem, aby „zinkulturować się” z Warszawą. Równie ważne jest by z samotnej „opuszczonej” jednostki stać się wspólnotą, która ją i jej rodzinę poniesie, zaprezentuje perspektywę duchowego życia. Dlatego jest to tak ważny wymiar naszej duszpasterskiej pracy, przybliżenie obecności sakramentalnej, Eucharystycznej ludziom, którzy znaleźli się w nowym miejscu, w nowej sytuacji życiowej. W tym kontekście szczególnie zależy nam na pomocy młodym małżeństwom, które dodatkowo często znajdują się w trudnej sytuacji materialnej, zwłaszcza kiedy pojawiają się dzieci, a brakuje miejsc w żłobkach czy przedszkolach, są problemy ze szkołami. Tak, że te wszystkie działania „pro-życiowe” muszą mieścić się w duszpasterskiej misji nowych warszawskich parafii. [ciąg dalszy na str. 9...](#)

Kim jestem?

...ciąg dalszy ze str. 3

Człowiek został obdarzony przez Stwórcę wielką godnością. Ta niezwykła godność człowieka nabiera szczególnej wymowy w tajemnicy wcielenia Syna Bożego. W niej jeszcze bardziej została wywyższona godność osoby ludzkiej. Jezus Chrystus począł się w tonie Maryi i stał się człowiekiem dla objawienia przedwiecznej miłości Stwórcy, a zarazem dla ukazania godności każdego z nas. Tajemnica wcielenia uświadamia nam, jak wielkim jest każdy człowiek.

Ta wielka godność dana człowiekowi zobowiązuje do jej szanowania w sobie i w drugim człowieku. To stanowi pierwszy krok na drodze budowania człowieka. Należy również podkreślić, że godność człowiekowi została również zadana, a to oznacza, że podstawowym zadaniem człowieka jest dążenie do doskonałości poprzez podejmowane działania i doskonałość swych działań w aspekcie integralnego rozwoju i służbie drugiemu człowiekowi. Ta wielka wartość – godność

dana i zadana – oraz jej urzeczywistnienie stanowią drogę budowania nowego człowieka.

Hanna Malewska w powieści Przemija postać świata przedstawia ostatnie lata istnienia Cesarstwa Rzymskiego w czasach panowania Justyniana w V wieku. Jednym z bohaterów jest Kasjodor, który za cel postawił sobie ratowanie skarbów kultury starożytnej. W swojej posiadłości w Vivarium gromadzi skrybów, kupuje drogie dzieła i troszczy się o ich rzetelne przepisywanie. Jest taka wzruszająca scena, w której Kasjodor – już u schyłku życia – przychodzi do sali, gdzie pracują skrybowie. „Ostatni” Rzymianin zauważa na stole resztki jakiegoś spalonego foliatu. Z czcią bierze je do ręki, podchodzi bliżej okna i odczytuje zdanie, uratowane z całej księgi: Jak piękny jest człowiek, kiedy jest człowiekiem. I starzec gorzko zapłakał.

Roman Brandstaetter wyśpiewał hymn ku czci godności człowieka:

*Sławię człowieka,
który jest dziełem mi jego Pana.
Mój Pan go ułpił z materii i energii,
na granicy wody i ziemi
i dał mu twarz wieczności.
Jego mózg uczynił stolicą mądrości,
Jego serce – tronem miłości i krwi,
Jego zmysłem dał intuij, je aniołów,
w yobraźni – widzenie niebiosów.
Ciału – piękno cedrów libańskich.
Uderzam palcami w siedmiostrunną lutnię
i śpiewam chwałę dzieła Pańskiego,
albowiem jest dobre.
Więc dlaczego smucisz się
i szukasz sensu swi, jego istnienia
na mielcznachs mieladu i zwoj, pień
i ukamienowan, ych wartości?
Dlaczego lękasz się życia i śmierci,
wieczności i przem, jania i cienia własn, j
dłoni?
Nie trwóż się – jesteś osią Boga.
Mój Pan krąży dokola ciebie
jak r, j pszczeli dokola ula,
jak ptak dokola gniazda, jak ziemia dokola osi.
Więc dlaczego smucisz się duszo człowiecza,
burzo krwaświąca w gliniani, j urnie?*

ks. dr hab. Piotr Mazur

Zmierzch Jarosława Kaczyńskiego?

Przez wiele lat obecny lider Prawa i Sprawiedliwości miał opinię jednego z najbardziej zdolnych i sprawnych polityków III RP. Podkreślano przede wszystkim jego umiejętności analityczne i taktyczne. Sukcesy odniesione przez J. Kaczyńskiego w latach 2005-2007 zdawały się to potwierdzać. Teraz ci sami komentatorzy, którzy poprzednio się nim zachwycali – wprost mówią o zmierzchu znaczenia prezesa. Takie opinie nasiliły się po przegranych przez Kaczyńskiego wyborach prezydenckich i po jego powrocie do radykalnej retoryki. Wybory Kaczyński przegrał, ale naprawdę minimalnie, udało mu się zmobilizować ogromną część elektoratu, wykreować nowy wizerunek polityka spokojnego i otwartego. W ciągu zaledwie kilku dni po wyborach Kaczyński zniszczył jednak to, co osiągnął i ogłosił w szumie i wobec koniec „polityki miłości”. Tematem nr 1 stała się ponownie katastrofa smoleńska.

Nie wchodząc w rozważania dotyczące motywów działania Jarosława Kaczyńskiego, można już

teraz skonstatować, że nagła zmiana strategii i taktyki nie wyszła mu na dobre. Co z tego, że – jak mówią obrońcy Kaczyńskiego – partia stała się bardziej zwarta, bardziej wyrazista i czytelna. Jest to bowiem wyrazistość i czytelność dosyć wąska, ogniskująca się wokół jednego tematu – rozliczenia winnych katastrofy smoleńskiej. Po ponad 7 miesiącach od katastrofy temat ten nie jest już jednak nośny, ludzie są nim zmęczeni i szukają często ucieczki od niego, tym bardziej, że media sprzyjające PiS-owi eksploatują go w sposób tak nachalny i tendencyjny – że wyborca bardziej umiarkowany nie jest w stanie tego przuwać.

Prof. Mieczysław Ryba z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego napisał: „Dla prezesa PiS, również ze względów osobistych, misją polityczną numer jeden stało

Z KRAJU

- W stolicy, przy okazji święta Niepodległości doszło do spotkania Bronisława Komorowskiego i Dali Grybauskaitė. Prezydenci Polski i Litwy omawiali m.in. najbardziej drażliwe tematy wzajemnych relacji.
- W Warszawie odbyła się 5-dniowa 56. sesja Zgromadzenia Parlamentarnego NATO. Obrady odbywały się w Sejmie i Senacie. Mówiono o bezpieczeństwie energetycznym, sytuacji na Bałkanach i strategicznym partnerstwie NATO – Rosja. Nieobecny był sekretarz generalny paktu – Rasmussen, który nie mógł przyjechać, bo gospodarze źle wybrali datę sesji.
- Czterometrowy krzyż stanął na miejscu tragedii w Smoleńsku. Umieszczono na nim tablice upamiętniające 66 osób poległych w katastrofie.
- Siedem miesięcy po katastrofie, o godz. 8.41 – dokładnie w chwili, kiedy Tu-154 runął na ziemię, na Powązkach wojskowych w Warszawie odbyło się odsłonięcie pomnika upamiętniającego ofiary tragedii smoleńskiej.
- Prawo i Sprawiedliwość chce kongresu jednoczącego prawicę. To odpowiedź na manewry „liberałów”. Partię, poza postankami Jakubiak i Kluzik, chcą opuścić m.in. Poncylisz, Bielan i Kamiński, z klubu wycofał się Ołdakowski. PiS chce wiosną zwołać ideowy kongres prawicy z zaproszeniem m.in. UPR i Prawicy Rzeczypospolitej.
- Krzyż jest tam, gdzie powinien być – ocenił prezydent Komorowski. Jego urzędnicy przenieśli po cichu krzyż smoleński z kaplicy pałacu do kościoła św. Anny. Zdaniem prezydenta, nie dano się go przenieść bardziej uroczysto... Przenieśli cichaczem, tak jak go zdejmowali i tak jak umieszczali na Pałacu Mianostnikowskim tablicę.
- Prezydent przedstawił projekt zmian w Konstytucji. Ma dostosować obecną ustawę zasadniczą do członkostwa w UE. Projekt zakłada zmianę zapisów umożliwiających wejście Polski do strefy euro oraz wprowadzenie nowego rozdziału „10a” do konstytucji dotyczącego członkostwa Polski w UE.

- Minister obrony narodowej Klich zadeklarował, że podczas szczytu NATO w Lizbonie Polska poprze nową koncepcję strategiczną Sojuszu.
- W Pałacu Prezydenckim zapadła decyzja, by wzmocnić rolę Anny Komorowskiej. Uznano, że ma dowartościowywać zwykłe kobiety.

rys. A. Garpański

- Paweł Zyzak otrzymał nagrodę im. Józefa Mackiewicza za książkę „Lech Wałęsa. Idea i historia”.
- Zegarski, asystent szefa msz Sikorskiego i szef sztabu wyborczego PO w Bydgoszczy, złożył rezygnację z obu tych funkcji. Poszło o zdjęcia z pobytu w Afganistanie, które Zegarski umieścił w internecie. W kraju, w którym giną polscy żołnierze, polityk paradował w hełmie, na który naciągnął damskie stringi...
- W cokole repliki krzyża z Giewontu na Krzeptówkach została złożona urna z ziemią z miejsca katastrofy lotniczej pod Smoleńskiem.
- W Kampinosie odkopano głowicę sztandaru 64. Pułku Piechoty. Wieńczy ją srebrny orzeł w koronie ze złota. 64. Pułk Piechoty walczył nad Bzurą, żołnierze wycofywali się w kierunku Warszawy przez puszcę. Być może wtedy zapadła decyzja o ich zakopaniu. Sam sztandar wpadł w ręce Niemców i został odnaleziony dopiero w 1971 roku, gdzie w NRD-owskim muzeum wypatrzył go pracownik Muzeum Wojska Polskiego.
- W Święto Niepodległości Polski tysiące osób przybyło na wileński cmentarz na Rossie, gdzie w grobie matki marszałka Józefa Piłsudskiego spoczywa jego serce.
- Dziesięć lat więzienia grozi 31-letniemu Tomaszowi P., który w Warszawie zdewastował pomnik przy Muzeum Więzienia „Pawiak”. Podczas demonstracji z okazji Święta Niepodległości w Warszawie policja zatrzymała 33 osoby, z czego 17 osobom przedstawiono zarzut czynnej napaści na funkcjonariusza. Zarzut usłyszał m.in. Prezes Kampanii Przeciw Homofobii Biedroń. Biedroń miał napaść na policjanta ochraniającego Marsz Niepodległości w Warszawie. 11 listopada kilkaset osób zwołanych przez „Gazetę Wyborczą” usiłowało zakłócić przemarsz 3 tys. osób pod pomnik Romana Dmowskiego.
- Jadący na manifestację do Warszawy działacze Obozu Narodowo-Radykalnego zostali pobici przez lewacką bojówkę. Trzech z nich trafiło do szpitala.
- Puby, kina i stadiony są już w Polsce strefą dla niepalących. Właściciele próbują omijać przepisy, zakładając m.in. „kluby palaczy”. Swoją drogą, dlaczego nie mogą istnieć obok siebie lokale dla jednych i drugich, a państwo musi uszczęśliwiać ludzi na siłę?
- Magdalena Środa, etyk, publicystka i feministka, ma przeprosić telewizję publiczną za określenie „Misji specjalnej” mianem ubeckiego programu.
- NBP przypomina, że tylko do końca roku można w Polsce wymieniać stare pieniądze sprzed denominacji na nowe.
- Czy Polacy zaczną wyjeżdżać masowo do Niemiec? Rząd RFN chce wyptać „powitalne” Polakom, którzy po 1 maja 2011 r. podejmą tam pracę. Według niemieckiego Instytutu Badań nad Rynkiem Pracy, w kraju tym brakuje 3 mln pracowników, a 70% firm ma problemy ze znalezieniem rąk do pracy. Od 1 maja 2011 r. braki mają wypełniać imigranci z nowych państw UE, którzy nie będą już potrzebowali żadnych zezwoleń na pracę w RFN. Minister gospodarki Rainer Brüderle proponuje nawet, by wyptać im „powitalny” zasitek. □

się wyjaśnienie katastrofy smoleńskiej, jak również upamiętnienie ofiar, przede wszystkim prezydenta Lecha Kaczyńskiego. Oczywiście wewnętrzne przekonanie o ogromnych winach ciążyących na obecnym obozie władzy skłania go do walki o wszystko i na każdym poziomie. Dlatego przywódca PiS zapowiedział, że kto w tej walce nie chce uczestniczyć, niech opuści partię. W domyśle chodziło mu przede wszystkim o liberalne skrzydło jego stronnictwa. („Nasz Dziennik”, 9.11.2010). Przyjęcie takiej strategii oznacza więc „oczyszczenie” partii z „elementów niepewnych”. W praktyce dotknęło to ludzi z wyborczego sztabu Jarostawa Kaczyńskiego. Wielu zwolenników PiS nie może tego zrozumieć, jak to możliwe, że osoby, które doprowadziły niemal do wygranej wyborczej, teraz są uznawane za „persona non grata”? Pytanie jest zasadne, bo nie jest oczywiście prawdą, że kampania była źle przeprowadzona i że gdyby Jarostaw Kaczyński ostro podjął w jej trakcie temat smoleński, to by wygrał.

Komentatorzy zajmujący się sceną polityczną w Polsce próbują racjonalizować postępowanie prezesa. Jedna z takich teorii mówi, że chodzi o stworzenie zwartej formacji na złe czasy, formacji, która być może stopnieje do 20 proc. poparcia, ale przetrwa i doczeka kolejnego politycznego kryzysu związanego np. z załamaniem finansów publicznych w Polsce. A wtedy znowu

pojawi się koniunktura. Wydaje się jednak, że są to przypuszczenia chybione – bardziej przekonujące jest inne wy tłumaczenie tego, co się dzieje. Po katastrofie smoleńskiej Jarostaw Kaczyński przeżył załamanie związane z utratą ukochanego brata. Z jednej strony jest przekonany, że ta śmierć nie była przypadkowa, że w jakimś stopniu przyczynił się do niej rząd Donalda Tuska, a być może także Rosja, z drugiej targają nim wyrzuty sumienia, że to on wprowadził Lecha Kaczyńskiego na polityczną scenę, co także – pośrednio – przyczyniło się do tragedii. Nie wiemy, które z tych uczuć jest dominujące, jest natomiast pewne, że Jarostaw Kaczyński po 10 kwietnia nie jest już tym samym człowiekiem. W tej sytuacji należy wątpić, by postępował teraz niczym wytrawny szachista i strateg, przewidujący ruchy przeciwnika i planujący precyzyjne odpowiedzi. W rzeczywistości mamy do czynienia z działaniami podyktowanymi emocjami i bólem. To zaś nie jest dobrym prognostykiem na przyszłość. Polityka jest bowiem okrutna – nie znosi emocji i porywów serca. Otto von Bismarck powiedział kiedyś bardzo mądre zdanie: „Polityk nie może sobie pozwolić na luksus zemsty”. Problem w tym, że politykę tworzą ludzie a ludzie często ulegają namiętnościom, które z reguły biorą górę nad wyrachowaniem i zdrowym rozsądkiem. □

Jan Engelgard

ZE ŚWIATA

- W liście do prezydenta Iranu Ojciec św. Benedykt XVI wyraził ubolewanie z powodu przemocy i dyskryminacji, jakiej doznają wyznawcy Chrystusa na Bliskim Wschodzie.
- Premier Wielkiej Brytanii Cameron oznajmił, że przyjął zaproszenie prezydenta Miedwiediewa do złożenia wizyty w Moskwie. Ostatnio w relacjach pomiędzy tymi krajami wiał chłodem.
- Europosłowie opowiedzieli się w głosowaniu za uchynieniem immunitetu Krzysztofa Lisaka (PO). W kraju ciąży na nim prokuratorskie zarzuty.
- Rosyjscy śledczy unieważnili zeznania kontrolerów lotniska w Smoleńsku, Plusnina i Ryżenki, złożone tuż po katastrofie Tu-154. Było w nich dużo sprzeczności. Nowa wersja zeznań zdejmuje z kontrolerów jakiegokolwiek przewinienia.
- Ministerstwo ds. rodziny Ukrainy alarmuje, że do 2050 r. liczba mieszkańców tego kraju może spaść przy obecnych trendach demograficznych i masowej emigracji do 25 milionów osób.
- Z ostrą krytyką rządu premiera Borysowa – za porozumienia z Rosją w energetyce – wystąpiły w Bułgarii zarówno lewicowa opozycja, jak i ugrupowania centroprawicowe, które dotychczas popierały jego mniejszościowy rząd.
- Węgry popierają ideę likwidacji wiz, obowiązujących Ukraińców przy wjeździe do Unii Europejskiej – oświadczył oficjalnie premier Orban.
- Język hiszpański ma zniknąć z Katalonii. Dyrektorzy szkół w tym regionie mają dopilnować, by wszystkie lekcje odbywały się wyłącznie w języku katalońskim.
- Wybory w Birnie nie były wolne, ale ich efektem jest przynajmniej to, że birmańska opozycjonistka i laureatka Pokojowej Nagrody Nobla Aung San Suu Kyi została po ponad siedmiu latach zwolniona z aresztu domowego.
- Dziewięciu strażników, policjant i siedmiu talibskich rebeliantów zginęło w ataku na maszt telekomunikacyjny na północy Afganistanu.
- FBI aresztowało żydowskich działaczy za wyłudzenie funduszy od Niemiec. Amerykańskie

władze mówią o całej sieci oszustów powiązanej z Claims Conference (CC), najważniejszą żydowską organizacją zajmującą się pozyskiwaniem odszkodowań za Holocaust. Spośród 17 zatrzymanych sześćoro pracowało w tej nowojorskiej instytucji. Przez dziesięć lat wyłudziło od Niemiec 42,5 mln dolarów.

- Izrael zezwolił na przyjazd do kraju 8 tys. Etiopczyków, którzy przyznają się do żydowskiego pochodzenia. Zostanie im nadane obywatelstwo.

ft. D. Zawadzka

- Prezydent Sarkozy dokonał reorganizacji rządu. Przetaskowania na szczytach władzy mają zwiększyć poparcie dla Sarkozy'ego przed wyborami prezydenckimi w 2012 roku. Premierem pozostaną Fillon.

- Z Brukseli donoszą, że parlamentarna grupa ds. wielokulturowości proponuje zmniejszyć w Belgii liczbę ustawowo wolnych świąt katolickich, a zamiast tego świętować np. Dzień Kobiet. „Eksperci” podliczyli, że w Belgii 6 z 10 dorocznych świąt ma charakter chrześcijański. Twierdzą oni, że takie narzucanie katolickiego kalendarza świąt powoduje niesprawiedliwe traktowanie żydów czy też muzułmanów, którzy muszą brać urlop, by obchodzić własne święta.

- Więzienia kubańskie opuszczają kolejni dysydenci. Komuniści mają zwolnić 52 więźniów politycznych. Jest to efekt mediacji przedstawicieli Kościoła katolickiego na Kubie.

- Amerykański Sąd Najwyższy ostatecznie zdecydował, że nie zmusi armii do przyjmowania na służbę homoseksualistów. Jeszcze się obronili...

- Ale już w Finlandii Synod tamtejszego Kościoła luterńskiego wyraził zgodę, by księża modlili się w intencji par homoseksualnych.

- W Belgii w wielu bankomatach zaczęło brakować gotówki. Powodem był przedłużający się strajk pracowników jednej z firm przewożącej pieniądze.

- W 2009 r. 411 tys. euro z regionalnego funduszu rozwojowego zasililo budowę... centrum fitness

i rehabilitacji dla psów na Węgrzech. 600 tys. euro przekazano na budowę... centrum spa z polem golfowym w północno-zachodnich Niemczech. Obie inwestycje znalazły się wysoko na liście 50 przykładów marnotrawienia unijnych pieniędzy opublikowanej przez brytyjską organizację Open Europe. Inny przykład to komiks, którego bohaterem jest... koń podróżujący do Brukseli. Spotyka się z urzędnikami i w przystępny sposób przybliża dzieciom w Niemczech Unię Europejską. UE zapłaciła za jego wydanie 5 tys. euro. 7 milionów euro przekazano z unijnego budżetu dla... zoo w Hanowerze, które postanowiło stworzyć replikę kanadyjskiego Jukonu. Z Kanady sprowadzono w tym celu wilki, karibu, a nawet przesadzono klonów... Kilka dni temu wyszło też na jaw, że lokalne władze w Neapolu wykorzystują unijne fundusze rozwojowe na sfinansowanie koncertu Eltona Johna we wrześniu 2009 r.

- Rząd Serbii wzywa Serbów w Kosowie do zwołania tamtejszych wyborów parlamentarnych, które odbędą się 12 grudnia.

- Na Litwie jak u nas. Tamtejsza przewodnicząca Sejmu Irena Degutienė uważa, że państwo powinno refundować zabiegi zapłodnienia *in vitro*.

- W obchodzonego na Ukrainie Dniu Języka Ojczyzny i Piśmiennictwa około 200 osób przemarszerowało ulicami Kijowa w proteście przeciwko podejmowanym przez władze próbom zrównania statusu państwowego języka ukraińskiego z rosyjskim.

- Po Chicago, także w stolicy Mołdawii Kiszyniowie odbyła się uroczystość nadania jednej z ulic imienia prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego.

- W Nowym Jorku odbyła się kolejna demonstracja Polonii przeciw Rupertowi Murdochowi, którego dziennik „Wall Street Journal” nie chce przeprosić za używanie określenia „polskie obozy”.

- Białoruski parlament ratyfikował umowę o małym ruchu granicznym z Polską, co otwiera drogę do zniesienia wiz dla Polaków udających się do tego kraju. □

LISTOPADOWE REFLEKSJE

Mieczysław Rokosz

Polski sens słowa – Niepodległość (cz. 1)

W kalendarzu polskich rocznic na listopad przypadają wspomnienia dwu ważnych wydarzeń dziejowych; wymieniając je w porządku chronologicznym, to 29 listopada – znaczący wybuch powstania listopadowego 1830/31 roku i 11 listopada 1918 roku – znaczący odzyskanie niepodległości i wskrzeszenie Państwa Polskiego po 130. bez mała latach państwowego niebytu i narodowej niewoli. Wiele treści kryje się za obydwoma wymienionymi datami. Na refleksję nad nimi może mieć wpływ szczególnie aura listopada – miesiąca, który otwiera uroczystość Wszystkich Świętych i zaraz potem Dzień Zaduszny, kiedy to stajemy w zadumie nad rodzinnymi grobami bliskich, ale też obejmujemy modlitewnym wspomnieniem tych Polaków, których często nie znamy z imienia, anonimowych, a którym winni jesteśmy wdzięczną pamięć i duchowo pielgrzymujemy do ich grobów. I cisną się na wargi słowa *Modlitwy za zmarłych* Artura Oppmana: „Gdzie są ich groby, Polsko !? Gdzie ich nie ma ! Ty wiesz najlepiej – i Bóg wie na niebie”.

Szczególnie dobitnie dociera do nas ten narodowy sens Zaduszek w czasie wieczornego nabożeństwa sprawowanego tego dnia w wawelskiej Katedrze, na które składa się również procesja do grobów królów, biskupów krakowskich, wieszczów oraz bohaterów i wodzów narodu; procesja przy dźwiękach dzwonu Zygmunta. Wtedy najwyraźniej bodaj sprawdza się Norwidowska definicja historii jako „dziś tylko trochę dalej”; bo dzieje to nie papierowa jakaś, bezkrwista, mdła opowieść lecz samo życie, Życie, które wraz ze śmiercią zmienia się ale się nie kończy.

Podmiotem historii zawsze jest człowiek – nasz bliźni, ludzie – nasi bliźni. A czymże jest historia narodu, jak nie sumą dokonań i doświadczeń naszych przodków, naszych rodzin i nas samych. Naród to jakby wyższego rzędu rodzina, a więc wspólnota mająca wspólną matkę – Ojczyznę. Jednym z dorocznych momentów wyraźnego doświadczenia tej wspólnoty jest, może być, przeżycie wawelskich Zaduszek, u grobu św. Stanisława, u grobów królów naszych, wieszczów i bohaterów. Przeżycie tej uroczystości daje nam odczuć tę szczególną komunie pokoleń w nurcie upływającego strumienia czasu, komunie, która mimo zmienności kształtów czasu oznacza pewne wartości stałe, trwanie.

Dzieje Polski na tle historii innych państw i narodów Europy wydają się być – są szczególnie dramatyczne.

11 Listopada jest Narodowym Świętem Niepodległości obchodzonym przez Polaków w Kraju wraz z rozproszoną w świecie Polonią. Ustanowiono go w 1926 r. na pamiątkę dnia 11 Listopada 1918 r., w którym uznano, że Polska po 130 bez mała latach niewoli odzyskała niepodległość i powraca do suwerennego bytu państwowego.

Eugeniusz Kwiatkowski w rocznicowym artykule zauważył, iż „bywają rocznice życia i śmierci, początku albo końca, chwaty lub klęski. Ta jednak (...) ma odmienny charakter. Inne szczęśliwsze pod tym względem narody nie świętują rocznicy swej niepodległości. Nie mają po prostu w swej historii takiej daty”. W istocie, rzadki to przykład powodu świętowania niepodległości. Jeśli nawet nasuwa się analogia z amerykańskim świętem 4 lipca – pamiątką ogłoszenia Deklaracji Wolności i Niepodległości Stanów Zjednoczonych – to jednak jest istotna różnica. Tam było uzyskanie niepodległości przez kolonie i utworzenie samoistnego państwa, u nas było odrodzenie państwa.

Obchodzone uroczyste w międzywojniu, w czasach „peerelu” zostało zniesione, i zakazano jego obchodów. Zastąpiono go

W. Kossak – „Noc Listopadowa” (1898)

niejako obchodem rewolucji październikowej. Nie znaczy to, żeśmy o naszym święcie wtedy zapomnieli. Był to jednak zwykły dzień powszedni naznaczony w kalendarzu liturgicznym wspomnieniem św. Marcina z Tours, w naszym kraju nad Wisłą szary i często prószący już pierwszym śniegiem. Mama wtedy mówiła, że święty Marcin na białym koniu przyjechał. Biały koń to od dawnych czasów legendowy atrybut wodza-bohatera. Snuła się też w tamtych latach szeptem powtarzana wróżba o powrocie na białym koniu bohatera – wodza narodu. Można by to wierzyć, że tak jak św. Marcin rokrocznie powraca w ludowym przystawiu, tak też wróci czas świętowania niepodległości. Po Sierpniu 80-tego roku przez Polskę w tym dniu przechodziła fala niepodległościowych, patriotycznych manifestacji. ówczesny reżim stawiał im brutalną zaporę. Od 1989 r. w III Rzeczypospolitej znów oficjalnie świętujemy uroczystość odrodzenia Państwa Polskiego.

Polska pod koniec XVIII w. uległa katastrofie politycznej z powodu własnych wad narodowych, słabości państwa i bezprzykładnej agresji potężnych sąsiadów. Działy się jeszcze w ostatnich latach Rzeczypospolitej rzeczy wielkie i godne powszechnej pamięci. To naprzód pijarska reforma szkolnictwa, założenie Szkoły Rycerskiej w Warszawie, utworzenie i działalność Komisji Edukacji Narodowej, ustanowienie Konstytucji 3 Maja i Insurekcja Kościuszkowska. Szkoła Rycerska, której najpierwszym wychowankiem był Kościuszko, wdała cały legion wybitnych generałów napoleońskich, uczestników powstań narodowych oraz walk „za naszą i waszą wolność”. Konstytucja i Insurekcja pragnęły ratować ginące państwo i rysowały wizję jego przyszłości. Wszystko to nie uratowało państwa lecz dało życiodajny owoc na nadchodzący trudny czas niewoli. Insurekcja nie uratowała państwa, ale uratowała godność i honor narodu, stanowiła kapitał moralny na trudne lata niewoli, dała przyszłym pokoleniom przykład i wizję społeczno-ustrojową przyszłej Polski, w której prawo obywatelstwa zyska także chłop i mieszczanin. Od ractawickiego zwycięstwa krakowska sukmana stanie się strojem niemal narodowym, melodie zaś Krakowiaka, obok Mazurków i Polonezów, będzie Chopin nobilitował w muzyce koncertowej salonów Europy.

Polska w 1795 r. utraciła niepodległość w kategoriach politycznych, przestała istnieć jako państwo. Nie był to jednak FINIS POLONIE jak chciała złowroga, zaborcza, pruska propaganda, wkładając w usta ranionego pod Maciejowicami Kościuszki te dwa „obelżywe” pod adresem Ojczyzny „błuzniercze” słowa. Później protestując przeciwko temu pruskiemu kłamstwu „z całej duszy” Kościuszko mówił: „wszystko co pokazali Polacy i co jeszcze pokażą w przyszłości aby odzy-

skać Ojczyznę, dostatecznie przekonywa, że chociaż my, żołnierze tej Ojczyzny możemy ginąć, to Polska zawsze jest nieśmiertelna”.

Ostateczny rozbiór i wymazanie Polski z mapy Europy było bezprecedensowym aktem przemocy i gwałtu na narodzie i państwie, na jego naturalnym prawie do wolności i niepodległości. Rousseau na wieść o rozbiorach powiedział, że Rosja Polskę potknęła, ale nie będzie mogła jej strawić. Tak było w istocie. „Sprawa polska” przez cały wiek XIX nie dawała Europie o Polsce zapomnieć. Pokolenia Polaków żyjące w XIX wieku – pomijając przypadki postaw serwilistycznych wobec zaborców – nigdy nie utraciły suwerenności ducha. Utraciwszy państwo – Polacy nie utracili wiary w odzyskanie niepodległości. Dom polski i chłopska chata z jej mieszkańcami mocno przywiązanymi do ojcowskiej ziemi były prawdziwymi fortecami polskości. Naród żył własną kulturą odziedziczoną po przodkach, pielęgnował ją, karmił się nią, bo kultura jest życiodajna, a nawet – mimo wyjątkowo niesprzyjających warunków zdołał ją dynamicznie i bujnie rozwinąć.

Trzeba jednak zdać sobie sprawę, że rozbiory dla wielu wrażliwych patriotów były szokiem o trwałych skutkach. Niektórzy załamywali się zdrowotnie, mówiono, że popadali w „melancholię na tle narodowym”. Inni na wieść o rozbiorach, siwili w ciągu jednej nocy. Wielu ogarniało zwątpienie gdyż pojęcie państwa utożsamiano z pojęciem narodu. Nie ma Rzeczypospolitej więc wkrótce nie będzie i Polaków – twierdzono. Lecz prawda była inna.

Odrodzenie narodowe pod koniec XVIII w. tak znaczne poczyniło postępy, że nic już nie było w stanie powstrzymać jego rozwoju. Naród rozdarty utracił państwo, ale nie utracił tożsamości, zachował swą duchową suwerenność. Do tych co upadali na duchu Kottątaj wołał NIL DESPERANDUM, a Staszic pouczał, że PAŚĆ MOŻE I NARÓD WIELKI [lecz] ZNISZCZEĆ NIE MOŻE, TYLKO NIKCZEMNY. Zaś w swym pięknym dziele *O ziemiorodztwie Karpatów* (Warszawa 1815) będzie budował adresowany do Młodzieży program pozytywnych działań, które nie pozwolą Polakom zginąć.

ciąg dalszy na str. 10...

„Nie możemy milczeć” ciąg dalszy ze str. 5...

W ostatnim czasie jest Ksiądz Arcybiskup – przewodniczący Zespołu Ekspertów Konferencji Episkopatu Polski ds. Bioetycznych – najczęściej cytowany w mediach z racji wypowiedzi dotyczących *In vitro* i jego konsekwencji. Jak ocenia Ksiądz Arcybiskup proponowane w Polsce prawodawstwo w tej sprawie – z punktu widzenia lekarza, którym jest Ksiądz z wykształcenia, z punktu widzenia moralnego – jako Duszpasterz i... spowiednik? We współczesnej rzeczywistości bioetyka staje się jednym z najważniejszych obszarów refleksji antropologicznej Kościoła. Bioetyka jest niestychanym wyzwaniem dla dzisiejszych społeczeństw z tego względu, że ingerencja techniczna w biologię człowieka, przekłada się również na jego kulturę istnienia i bycia, istnienia i działania. Jest to więc zarówno pewna możliwość jak i realna groźba dla ludzkiego istnienia. Możliwość życia, ale i groźba śmierci. Do tego można bioetykę sprowadzić. Nowe technologie, o których jest dzisiaj tak głośno, mianowicie metoda zapłodnienia pozaustrojowego czyli *In vitro* jest tylko jednym z przykładów ingerencji technologii biologicznej w życie człowieka, i to w głębokie życie człowieka. W Polsce sytuacja jest wyjątkowo trudna, dlatego że nie ma tu żadnego prawodawstwa bioetycznego. We Francji takie prawo istnieje, nawet jeżeli jest ono niedostateczne i bardzo utomne, ale jest, więc choćby w jakiejś mierze próbuje regulować to co dzieje się w zakresie biologii człowieka. W Polsce takiego prawa nie ma, nie ma prawa, które w sposób wyraźny mówi o tym, czym jest ludzki zarodek czy kim jest ludzki zarodek, czy też jakie są mechanizmy ochrony ludzkiego genomu, więc dziedziczenia genetycznego człowieka. I dopiero nowe ustawy mają wprowadzić tego typu regulację, jako swojego rodzaju odpowiedź na tzw. Konwencję Europejską z Orvieto, która uchwalona w latach 60-tych i która jest dzisiaj „kierunkową” ustawą, mającą zachęcić kraje europejskie do ustanowienia regulacji w tej dziedzinie. Dzisiaj w Polsce

ta dyskusja skoncentrowała się na „in vitro” i ostatnie akcje medialne na tym się koncentrują, bo chodzi o metodologię niestychanie kontrowersyjną. Bo z jednej strony jest to technologia, która jest jakąś odpowiedzią na brak dzietności małżeńskiej, ale nie leczy bezpłodności, tylko oferuje dziecko poprzez prokreację zastępczą. Z drugiej strony jest to okupione śmiercią bardzo wielu ludzkich istnień. I stąd ta dwuznaczność i ambiwalencja tej metody. Wypowiadaliśmy się w tej właśnie kwestii, między innymi w Zespole Bioetycznym Episkopatu Polski. Wypowiadaliśmy się przeciwko takiej metodzie, która wnosi elementy śmiertelności czyli letalne. I nasza postawa dotyczy głównie tego aspektu technologii „in vitro”, wyrażonego w Liście Prezydium Konferencji Episkopatu do najwyższych władz wykonawczych i ustawodawczych w Polsce. Ten List jest niezwykle ważny, bo zwraca uwagę na wszystkie negatywne skutki i aspekty technologii „in vitro”. A że nie zostało to przyjęte z entuzjazmem świadczy tylko o tym, iż przeciwnie propozycje są w gruncie rzeczy ofertą selekcji życia ludzkiego i już z tego tylko faktu są niebezpieczne.

Jakie konsekwencje pociągają za sobą *In vitro* – dla jego ustawodawców, dla decydujących się na tę procedurę i dla jej wykonawców?

To są bardzo istotne pytania. Bo czy ktoś kto głosi poglądy przeciwne nauce Kościoła, kto dokonuje aktów przeciwnych moralności Kościoła może się uważać za członka Wspólnoty kościelnej i Komunii kościelnej? Otóż myśmy powiedzieli, że „nie”, że to jest samowykluczenie się z tej Komunii, z tej Jedności. Sprawa samej kary kanonicznej, w postaci ekskomuniki to w dużej mierze sprawa drugorzędna, gdyż istotą rzeczy jest to, iż ktoś przez swoje słowa i czyny staje poza Wspólnotą kościelną. I to muszą sobie uświadomić parlamentarzyści, postawie, którzy będą decydować w sposób osobisty, nominatywny w sprawach tak ważnych, jakimi są sprawy życia

i śmierci. Przy czym, jeżeli chodzi o oceny moralne postaw ludzi „uczestniczących” w *in vitro*, musimy wiedzieć, że zwykłe rodzice byli „dobrej wiary”. Oznacza to, że potencjalni rodzice otrzymują ofertę posiadania własnego dziecka, po części własnego dziecka biologicznego (bo są też poczęcia z udziałem obcych dawców, pozamałżeńskiego, a to jest moralnie bardzo wątpliwe), toteż ja bym najmniej obciążał rodziców, natomiast ustawodawców i wykonawców obciążałbym bardzo poważnie odpowiedzialnością moralną, z której muszą sobie zdawać sprawę. My nie możemy milczeć na ten temat, musimy mówić o tej odpowiedzialności, ponieważ to oni ponoszą główną winę. Pozostaje problem uczestnictwa w grzechu cudzym, wynikający z formalnej „konieczności” uczestnictwa w procedurze. Jednak to przede wszystkim ustawodawca, który legitymizuje tego typu działania ponosi całą odpowiedzialność za jego wszystkie skutki.

Rozpoczyna się Czas Adwentu, radosnego oczekiwania na Święta Narodzeni Pańskiego, z jakim przestaniem zechciałby Ksiądz Arcybiskup, także przez lata „emigrant” zwrócić się do naszych Czytelników, do Polaków, którym przyszło mieszkać z dala od Kraju, od Ojczyzny? Adwent jest czasem radosnego oczekiwania na narodzenie dziecka. Narodzenie tego dziecka jest możliwe dlatego, że zostało ono poczęte. Poczęto się dziewięć miesięcy przed tym. Proszę zauważyć jaki jest realizm Liturgii, 25 marca obchodzimy Święto Zwiastowania Najświętszej Marii Pannie, czyli poczęcie Jezusa Chrystusa w łonie Maryi, dziewięć miesięcy później świętujemy Narodzenie Jezusa Chrystusa, Boga, który przyjął ludzką naturę. To jest dla nas najlepsza lekcja bioetyki XXI wieku. Chciałbym z okazji zaczynającego się właśnie Adwentu, życzyć wszystkim Czytelnikom wiary w życie, żeby nie bać się życia, żeby przyjmować nowe życie, żeby promować życie, bo tutaj znajduje się klucz do ludzkiego szczęścia. □

Polski sens słowa – Niepodległość ...ciąg dalszy ze str. 9

Ledwo w dwa lata po rozbiore, w 1797 r. Józef Wybicki we Włoszech ułożył Mazurkę Dąbrowskiego, który stał się Pieśnią Legionów:

*Jeszcze Polska nie umarła
Kiedy my żyjemy
Co nam obca moc tydarła
Szablą odbijemy*

Tak brzmiały pierwsze słowa tej pieśni wedle autografu. Tymi dobitnymi, żołnierskimi słowami przekreślono traktaty rozbiorowe. Pieśń była oświadczeniem woli odzyskania niepodległości czynem własnego oręża. Niebawem Kościuszko wydał w Paryżu, pod nazwiskiem swego sekretarza Józefa Pawlikowskiego, broszurę *Czy Polacy wybić się mogą na niepodległość*. Twierdził, iż szesnastomilionowy naród może być wolny, kiedy tylko zechce. Zależy to tylko od czynników moralnych i duchowych, woli i męstwa „entuzjazmu do wolności” i „cnoty” oraz wiary i przekonania do własnej sprawy. Za podstawowy warunek powodzenia uważał wykorzystanie możliwości tkwiących w ludzkości, któremu trzeba dać wolność i oświatę. Twierdził, iż „gdy duch wolności zapanuje w narodzie, poderwą się do niego miliony a Europa uświadomi sobie sens walki Polaków [wówczas] powstanie polskie przerodzi się w ogólnoeuropejską walkę z tyranami – walkę, w której wezmą udział inne narody”. I pouczał, że Polacy jedynie własnym czynem mogą się wybić na niepodległość. Te prawdy w ciągu XIX w., mimo ostrej na nie cenzury, były przypomniane przez wznowienie broszury i były próby wcielania ich w czyn drogą powstań narodowych i udziału Polaków w solidarnych walkach „za waszą i naszą wolność”.

Już pierwsze pokolenie zrodzonych w niewoli i według zamysłu zaborców, skazanych na obywatelstwo drugiej kategorii a dalej na wynarodowienie, już to pierwsze pokolenie wydało Mickiewicza. W roku śmierci ostatniego króla Polski w wigilię Bożego Narodzenia w Zaosiu pod Nowogródkiem na Litwie, przyszedł na świat przyszły wieszcz niepodległości w koronie geniuszu. To on i jego filomackie pokolenie odczytało ze wspomnianej książki Staszica owe trzy słowa: OJCZYŻNA – NAUKA – CNOTA i uczyli z nich program swego życia; przekazali go też następnym pokoleniom młodzieży.

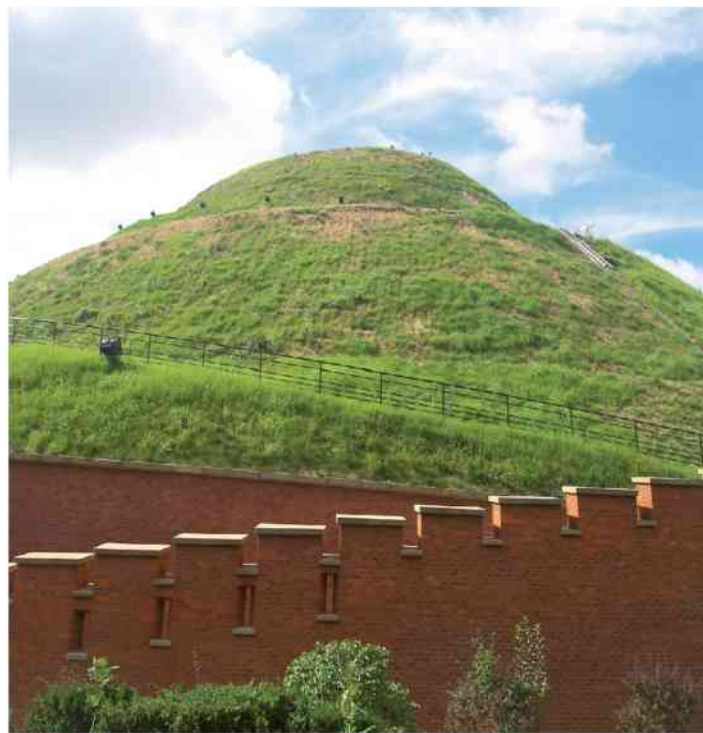
Kim był Mickiewicz, to fenomenalne zjawisko polskiej kultury duchowej doby niewoli, najlepiej wyraża Emille Bourdelle w swym paryskim pomniku. Jest w tym kolumnowym pomniku Mickiewicza – Pielgrzymą Wolności, coś z płonącej pochodni wskazującej drogę. Mickiewicz pielgrzym i zwiastun wolności, u którego stóp przysiadła zbrojna w miecz Nike – kroczący wskroś wiatrom, w rozwianym płaszczu, sam wydaje się być rzeźbiarską parafrazą skrzydlatej bogini i zwiastunem zwycięstwa.

Gdy zaś w 1817 r. w szwajcarskiej Solurze umarł Kościuszko, wieść ta obiegła cały cywilizowany świat a w ziemiach Rzeczy-

pospolitej obudziła żywe wspomnienie Bohatera „ostatniego obrońcy Ojczyzny”, wzmocniła poczucie wspólnoty narodowej. Przez wszystkie ziemie Rzeczypospolitej przeszła fala uroczystości żałobnych. Najgorliwiej modlono się za Kościuszkę w jego rodzinnej Litwie. Modlili się po kościołach, cerkwiach prawosławnych i unickich, w zborach ewangelickich i kalwińskich, modlili się Żydzi w synagogach, Tatarzy-mahometanie w swych meczetach i Ormianie. W nabożeństwach uczestniczyły wszystkie stany, ludzie różnego wieku a także urzędnicy i Rosjanie. A wkrótce Kościuszkę pochowano w wawelskiej krypcie pośród Zygmunów, Batorych i Sobieskich. Wkrótce też naród w romantycznym porywie serc wznosił mu nad Krakowem, starą stolicą Polski, symboliczną mogiłę „z ojczyźnej ziemi i głazu krajowego” za pomnik. Ów tak zwany Kopiec Kościuszki wzniesiony na „znak wiecznotrwałych wolności i niepodległości” jest jak ta Pieśń „Jeszcze Polska nie zginęła...”. Stał się dla pokoleń górą pielgrzymkową, świętą, przypominającą co wiosny, zielenią świeżej trawy, że Polska jest wieczna i nadejdzie czas jej zmartwychwstania. A kiedy po 1831 r. w Paryżu umierali ostatni żołnierze Kościuszki: Kniaziewicz, Niemcewicz – to kazali sobie do swych grobów w Montmorency rzucić garść ziemi z Kopca Kościuszki; był to bowiem jedyny wolny i niepodległy skrawek polskiej ziemi.

Mieczysław Rokosz

Druga część artykułu ukaże się w następnym numerze GK

Szczepionka przeciwko AIDS?

pozytywne rezultaty przyniosły badania nad włoską szczepionką terapeutyczną przeciwko AIDS – poinformowali badacze, którzy przystąpili do drugiej fazy eksperymentów. Ich zdaniem preparat regeneruje system immunologiczny. Według przekazanych informacji, 48 tygodni po podaniu preparatu wyniki pacjentów poprawiają się, a choroba przestaje nieść zniszczenie.

Wyniki eksperymentów, jakim poddano dotychczas 87 pacjentów w wieku od 18 do 58 lat w 11 ośrodkach we Włoszech, opublikowano w piśmie naukowym PLoS ONE.

Badaniami kieruje Barbara Ensoli,

która od 10 lat pracuje nad stworzeniem skutecznego leku na AIDS. Według ustaleń jej zespołu szczepionka działa „uderzając” w białek Tat, którą zawiera wirus HIV i która jest motorem umożliwiającym jego odnawianie się i szerzenie w organizmie zakażonego.

– Zobaczyliśmy, że szczepionka dociera tam, gdzie zatrzymują się lekarstwa – powiedziała Ensoli. Podkreśliła, że lekarstwa redukują liczbę krążących cząsteczek wirusa, ale nie są w stanie ich wyeliminować, przez co chroni się on w organizmie tam, gdzie może. – Szczepionka wydaje się przywracać

system immunologiczny do stanu równowagi – wyjaśniła włoska uczona z Wyższego Instytutu Zdrowia.

W obecnej drugiej fazy eksperymentów zaszczepionych ma zostać 160 ochotników. Na to jednak – podkreślono – potrzebne są dalsze fundusze. □

L'Union dans quel état ?

Au fil de la lecture du rapport Schuman 2010 sur l'état de l'Union européenne.

Le rapport de la Fondation Robert Schuman est un gros ouvrage collectif qui analyse les questions-clés concernant l'Europe dans ses dimensions politique, sociale, économique et internationale. On y trouve des statistiques et des cartes, assorties de commentaires, sur tous les thèmes comme la croissance, l'économie, la démographie, l'environnement, etc. En feuilletant les pages du rapport, on découvre la place de l'Europe dans le monde et celle de la Pologne dans l'Union européenne.

Faut-il encore élargir l'Union européenne dans l'avenir ? En moyenne, seuls 44% des citoyens européens y sont favorables, mais une distinction s'établit en fonction de l'ancienneté dans la communauté. En effet, les nouveaux arrivés de 2004 (dont la Pologne) et ceux de 2007 y sont favorables à plus de 50% (69% en Pologne). À ces douze, il faut ajouter l'Espagne et la Suède qui dépassent également les 50%. En revanche, les treize autres, plus anciens, sont moins favorables à un élargissement futur. Tous les pourcentages sont inférieurs à 50%, notamment en France (31%) ou en Allemagne (26%). En ce qui concerne les deux derniers élargissements, 48% des Européens les jugent positifs – 58% en Pologne, 38% en Allemagne et 36% en France.

L'Union européenne se préoccupe beaucoup de la préservation de l'environnement en promouvant notamment les énergies renouvelables. Celles-ci, en 2007, en Pologne, représentaient 3,5% de la consommation d'électricité, avec un objectif de 7,5% pour 2010. C'est bien modeste par rapport à la France (13,3% en 2007 et 21% pour l'objectif 2010) et surtout par rapport à l'Autriche, le meilleur élève dans ce domaine, qui affiche 59,8% d'énergies renouvelables dans sa consommation d'électricité en 2007 et qui a pour objectif en 2010 d'atteindre 78,1%. En ce qui concerne les émissions de gaz à effet de serre, la Pologne se trouve

dans la tranche entre 100 et 400 millions de tonnes équivalent CO₂ en 2007, et ses résultats en termes de diminution (plus de 10%) sont très largement supérieurs à ses engagements de Kyoto (6%).

L'Europe se soucie également du sort des femmes et de leur représentativité dans la vie économique ou politique, sachant qu'elles représentent plus de la moitié des habitants de l'Union. Avec 8 femmes dans un gouvernement de 18 ministres, soit un taux de féminisation de 27,8%, la Pologne se place au-dessus de la moyenne européenne (25,8%), tandis que la France est à 21% (4 femmes sur 19 ministres). En tête on trouve la Finlande avec 60% de femmes au gouvernement. En ce qui concerne les députés, il y a 20,4% de femmes à la Diète (94 sur 460 élus), ce qui est encore supérieur à la France qui pointe à 18,9% (109 femmes sur 577 députés à l'Assemblée Nationale). Mais les deux pays sont en-dessous de la moyenne européenne (24,1%). Le champion, c'est la Suède qui comptabilise 47% de femmes parmi ses députés. Chez les députés européens, la situation polonaise n'est pas favorable (22% de femmes chez les élus polonais), alors que la France en compte 45,8% et que la moyenne européenne se situe à 34,9%.

Au niveau mondial, en termes de PIB, l'Europe des 27 et les États-Unis ont des poids équivalents (21,6% pour l'Union européenne et 20,1% pour les Américains). Au sein de l'Union, les disparités sont très grandes avec une Allemagne (1er pays européen et 5e mondial) qui pèse 297 fois plus que Malte (dernier pays européen et 143e mondial). La Pologne est 7e européenne et 21e mondiale, tandis que la France est 3e européenne et 8e mondiale. La disparité en Europe se mesure également par le poids des cinq plus grands pays (Allemagne, Royaume-Uni, France, Italie et Espagne) qui représentent 69% du PIB de

l'Union européenne, tandis que les 22 autres se partagent les 31% qui restent.

La démographie est un sujet sensible à bien des égards. La population européenne est vieillissante et en diminution. En 2009, elle comptait 499,8 millions d'habitants (7,2% de la population mondiale) dont 16% de moins de 15 ans et 21,8% de 65 ans et plus. Avec un indice de fécondité à 1,56 les projections pour 2050 s'établissent à 470,1 millions d'habitants (5,1% du total mondial), soit près de 30 millions de moins en 40 ans – l'équivalent de près des quatre cinquièmes de la Pologne actuelle ou de près de la moitié de la France. À titre de comparaison, au niveau mondial actuel, le taux de fécondité est de 2,49, les jeunes sont 28,4% et les personnes âgées 10,2%. C'est l'Inde, dont la population dépassera celle de la Chine dans 40 ans, qui tire la natalité vers le haut (33,1% de jeunes et 7% de personnes âgées aujourd'hui). Dans l'Union européenne, durant ce laps de temps, seules l'Irlande, les Pays-Bas, le Royaume-Uni et la Suède connaîtront une réelle augmentation de leurs populations. Les autres diminueront, notamment la Pologne (qui passera de 38,1 millions actuellement à 31,9, soit -16%), la France (de 64 à 63,1, soit -1%) ou l'Allemagne (de 82,2 à 78,8, soit -4%), ce qui ne sera pas sans conséquences sur la croissance ou les retraites.

À la semaine prochaine pour la suite du rapport Schuman. □

Lewe zwolnienia

Lewe zwolnienia lekarskie rujną polskich przedsiębiorców – pisze „Dziennik Gazeta Prawna”. W 2009 roku statystyczny Polak był na zwolnieniu lekarskim 5,5 proc. wszystkich dni roboczych. Jesteśmy w tej kategorii rekordzistami. Średnia w Unii Europejskiej wynosi 4,2 proc.

Nieobecność w pracy powoduje konieczność znalezienia zastępcy lub mniejszą wydajność. Ponadto pracodawca musi zapłacić „choremu” pracownikowi.

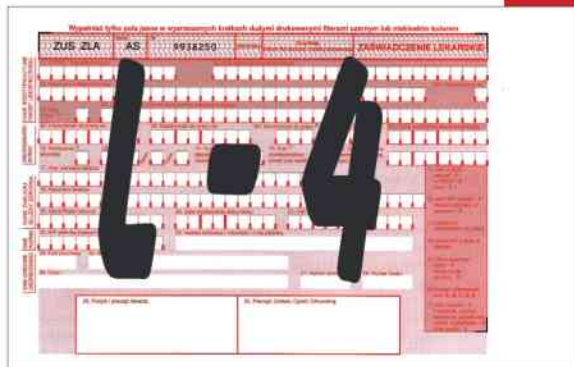
Wg szacunków, koszty zwolnień przekroczyły w 2009 r. 4,5 mld zł. To 200 mln więcej niż rok wcześniej.

A absencja z powodu chorobowego rośnie z roku na rok. W 2006 r. spędziliśmy w sumie 95 mln dni na L-4, w 2009 r. już 126 mln dni.

Tymczasem wg kontroli z pierwszego półrocza 2010 roku, co dziesiąty pracownik, będący na zwolnieniu, jest... zdolny do pracy.

Pracodawcy dążą więc do zmiany obowiązujących przepisów. Chcą płacić pracownikowi jedynie za pierwsze 2 tygodnie, a nie 33 dni zwolnienia. Zresztą zus dopiero po tym czasie przeprowadza ewentualną kontrolę chorego, bo obowiązek płacenia świadczeń spada wówczas na niego. Inny postulat, to brak wynagro-

dzenia za pierwsze dni choroby. Kraje, gdzie pierwsze trzy lub cztery dni zwolnienia lekarskiego nie są płatne, mają mniejsze wskaźniki absencji. □

Emigracja chrześcijan

W niedzielę 31 października do katolickiej katedry obrządku syryjskiego w Bagdadzie wtargnęła grupa terrorystów z Al-kaidy. Kościół był wypełniony wiernymi uczestniczącymi w Mszy świętej. Terrorysty odizolowali 100 zakonników, a gdy wieczorem armia iracka przybyła z odsieczą, wywiązała się strzelanina, w której zginęło dwóch księży, 46 wiernych, głównie kobiety i dzieci oraz 7 członków irackich służb bezpieczeństwa. 60 osób zostało rannych, z których 20 jest w stanie ciężkim. Zginęli także napastnicy z Al-kaidy.

Katolicka wspólnota obrządku syryjskiego w Iraku liczy 40 000 wiernych i atak na nią w przeddzień Wszystkich Świętych był najkrwawszym zamachem na iracką mniejszość chrześcijańską od wejścia Amerykanów do Iraku w 2003 r. Napady na chrześcijan należą niestety w tym kraju do reguły: porywają ich milicje islamskie, które destabilizują kraj od czasu obalenia Saddama Husajna, sklepy należące do chrześcijan padają ofiarą zamachów, giną chrześcijańscy duchowni i wierni. Sytuacja ta skłania wielu irackich chrześcijan do emigracji. Tysiące z nich znalazło schronienie w Kurdystanie, regionie na północy Iraku, inni uchodzą do Syrii i Jordanii. Niektórzy próbują przedostać się do Europy i Stanów Zjednoczonych.

Od 2008 r. Francja przyjęła 1300 chrześcijan z Iraku, po zamachu na katedrę w Bagdadzie, zaofiarowała gościnę 150 osobom, głównie rannym i ich rodzinom.

Z Iraku, gdzie żyje 500 000 chrześcijan, emigruje rekordowa ich liczba, więcej niż z jakiegokolwiek innego kraju na Bliskim i Środkowym Wschodzie. We wszystkich jednak państwach tego regionu problem exodusu chrześcijan jest bardzo poważny: tak poważny, że papież Benedykt XVI zwołał w Watykanie między 11 a 24 października br. Zgromadzenie Specjalne Synodu Biskupów dla Bliskiego Wschodu. Tematem refleksji 246 patriarchów, biskupów, księży oraz wielu ekspertów z 10 krajów: Turcji, Syrii, Cypru, Iraku, Iranu, Libanu, Jordanii, Izraela, Egiptu i Terytoriów Palestyńskich była przyszłość chrześcijan w miejscu narodzin chrześcijaństwa – w Ziemi Świętej. Według egipskiego jezuita, Samira Khalila Samira, jednego z głównych animatorów Synodu, zniknięcia chrześcijan wschodu nie można już traktować jako teoretycznej hipotezy. 100 lat temu, chrześcijanie stanowili 20 procent ludności osiadłej na Bliskim i Środkowym Wschodzie, dzisiaj reprezentują oni tylko 6 procent tej ludności. Wiarygodnych statystyk w zasadzie brak, ale według zbieżnych przypuszczeń, w regionie zamieszkałym w sumie przez 350 milionów osób, żyje 20 milionów chrześcijan. Najliczniejsza wspólnota chrześcijańska mieszka w Libanie.

Przyczyn exodusu jest kilka; pierwsza z nich to wzrost radykalnego i politycznego islamu, nietolerancyjnego dla innych wyznań. Fundamentalści nie tylko chcą wprowadzić szariat, ale także własne jego interpretacje. Ich agresywność napędza chrześcijan wielkim strachem. Druga przyczyna kurczenia się chrześcijańskiej wspólnoty na Bliskim Wschodzie związana jest z demografią: rodziny chrześcijańskie mają na ogół dwoje, troje, góra czworo dzieci. W rodzinach muzułmańskich liczba dzieci jest o wiele wyższa. I w konsekwencji muzułmanie są coraz bardziej liczebni, chrześcijan natomiast z każdym rokiem jest coraz mniej.

Kolejny powód emigracji chrześcijan z Ziemi Świętej ma naturę socjalną: młodzi przedstawiciele wspólnoty należą do klasy średniej i wyższej, co znaczy, że są lepiej wykształceni, mają rodziny i znajomych za granicą, znają języki obce i łatwo integrują się w nowe społeczeństwa. Chętniej więc opuszczają swój kraj i instalują się na obczyźnie.

Masowa emigracja chrześcijan z Ziemi Świętej nie jest niczym nowym. Zaczęła się w końcu XIX w. i prowadziła do Europy, obu Ameryk i Australii. Zjawisko nasiliło się jednak niepokojąco w ostatnich 10 latach. Miejmy nadzieję, że za 50 lat w kolebce chrześcijaństwa spotkać będzie można jeszcze chrześcijan. □

GŁOS WOKÓŁ SPORTU

Bogdan Usowicz

☺ Zwycięstwo Wisły Kraków nad Legią Warszawa 4:0 to najciekawsze wydarzenie 13. kolejki piłkarskiej ekstraklasy. Strefę spadkową opuścił Lech Poznań, który pokonał Lechię Gdańsk 2:0. Polonia Warszawa wygrała z Ruchem Chorzów 3:1. Śląsk Wrocław rozgromił Górnika Zabrze 4:0, a Polonia Bytom pokonała Arkę Gdynia 2:0. Widzew Łódź zremisował z Cracovią Kraków 2:2, która przerwała w ten sposób serię porażek. Zagłębie Lubin zremisowało 1:1 z GKS-em Bełchatów, co wykorzystowała Wisła awansując na 3 miejsce. Komplet widzów zgromadził mecz lidera z wiceliderem. Korona podejmowała Jagiellonię i po zaciętym meczu padł wynik 1:1. W tabeli Jagiellonia ma 26 pkt., Korona 24. Trzecia jest Wisła – 21 punktów z lepszym stosunkiem bramek przed Legią. Za nimi, ze stratą 1 punktu są Bełchatów, Polonia Wa-wa

i Lechia. Tabelę zamykają Lech, Widzew (po 15 pkt) i Cracovia (5 pkt).

☺ Polacy za granicą. Ireneusz Jeleń został skierowany na operację kolana w klinice w Poznaniu. Włoskie media żyły błędem Boruca, który pozwolił Romie strzelić gola w meczu z Fiorentiną na 3:1. Po kilku latach spędzonych zagranicą, Dawid Janczyk wrócił do Polski. Na razie trenuje z Legią. Reprezentant Polski Majewski został jednym z bohaterów Nottingham Forest w meczu przeciwko Coventry City w angielskiej Championship. Polak zdobył bramkę, a jego zespół wygrał 2:1. Drużyna AJ Auxerre pokonała AS Saint-Etienne 2:0 w meczu ćwierćfinału Pucharu Ligi Francuskiej, a gola zdobył Dudka. Kolejny doskonały występ w barwach Arsenalu zaliczył Fabiański. Drużyna Polaka pokonała w Liverpoolu Everton 2:1, a w ostatnim kwadransie meczu

nasz reprezentacyjny bramkarz popisał się całą serią doskonałych interwencji.

☺ Polskie florecistki zostały w Paryżu wicemistrzyniami świata. W finale przegrały z Włoszkami 37:45.

☺ Niemiec Vettel został najmłodszym w historii mistrzem świata Formuły 1. Tytuł sprzątnął sprzed nosa Hiszpanowi Alonso. W ostatnich zawodach tego roku Grand Prix Abu Zabi Vettel wyprzedził brytyjskich kierowców z McLaren-Mercedes Hamiltona i Buttona. Dotychczasowy lider MŚ Fernando Alonso z Ferrari ukończył wyścig na siódmej pozycji. Do samego końca próbował wyprzedzić jadących przed nim Pietrowa i Kubicę. Piąte miejsce na mecie dawałoby mu bowiem wystarczającą liczbę punktów, by obronić pozycję lidera. Sztuka ta mu się nie udała i na mecie Alonso wygrał Rosjaninowi. Ścigający się w barwach

Boże Narodzenie i Sylwester w domach Polskiej Misji Katolickiej we Francji

LA FERTÉ SOUS JOUARRE

• **24 grudnia:** – Uroczysta wieczerza wigilijna – g. 19.00; – Pasterka – g. 23.00.

• **25 grudnia:** – śniadanie świąteczne – godz. 9.00; – Msza św. w Uroczystość Bożego Narodzenia – godz. 11.00; – Obiad świąteczny – godz. 12.30. Cena – 120 €; dojazd we własnym zakresie.

• **31 grudnia:** – Msza św. na zakończenie roku – godz. 19.00; – Uroczysta kolacja – godz. 20.30; – Bal Sylwestrowy
I formuła: tylko bal sylwestrowy – cena: 50 € od osoby (bez noclegu; z noclegiem – 70 €);

II formuła: bal sylwestrowy + pobyt do uroczystego obiadu noworocznego włącznie – cena: 120 € od osoby.

Maison de la Mission Catholique Polonaise Fondée par Anna et Stanislas Kozłowski

31, rue d'Hugny, 77260 La Ferté sous Jouarre, tél./fax: 01 60 22 03 76
e-mail: pmk.laferte@free.fr,
www.maisons.mission-catholique-polonaise.fr

LOURDES

• **24/25 grudnia:** – Polskie Boże Narodzenie: Uroczysta Wigilia, – posiłki świąteczne, – rodzinna atmosfera.
Pobyt: dzień zwykły – 37 €; dzień zwykły bez obiadu – 32 €; dzień świąteczny (I i II dzień Świąt) – ceny jak wyżej + 8 €. Podróż we własnym zakresie. Wigilia i Boże Narodzenie, śniadanie + kolacja – 32 €

• **30 grudnia 2010 – 1 stycznia 2011:** Możliwość spędzenia Sylwestra i Nowego Roku w Sanktuarium Matki Bożej. Podróż we własnym zakresie.

Maison de la Mission Catholique Polonaise BELLEVUE

Route de Bartrès, 65100 Lourdes; tel.: 05 62 94 91 82, fax 05 62 42 08 75
pmk-lourdes@club-internet.fr,
www.lourdes.mission-catholique-polonaise.fr

DINARD – sprostowanie. Informujemy Państwa, iż Willa „La Vistule” nie organizuje w tym roku pobytów świątecznych i noworocznych. W wyniku nieporozumienia, w poprzednim numerze GK podaliśmy na ten temat błędne dane. Przepraszamy. (Red.)

KORSYKA

• **24/25 grudnia:** – Uroczysta polska Wigilia Pasterka – Msza Bożonarodzeniowa.

• **30 grudnia 2010** – Msza św. na zakończenie roku; Uroczysta kolacja i biesiadne przygotowanie się do Nowego Roku.

Pełne wyżywienie: w dzień zwykły – 30 €, w dzień świąteczny (Wigilia, I i II dzień Świąt) – 60 €; wieczór sylwestrowy – 60 € (do tej sumy należy dodać koszt pokoju – ceny na stronie internetowej: www.maison-saint-hyacinthe.com). Podróż we własnym zakresie.

Maison Saint Hyacinthe

20200 Santa Maria Di Lota, Lieu Dit Miorno BASTIA; tél.: 04 95 33 28 29
e-mail: mshcorse@aol.com, www.maison-saint-hyacinthe.com

SOLOGNE

Boże Narodzenie w życiu Chrześcijanina ma szczególne znaczenie. Rokrocznie głęboko sięgamy w atmosferę Betlejem, aby jeszcze bardziej otworzyć się na bogactwo uobecnianej nam Tajemnicy, w obrzędach naszej Chrześcijańskiej Tradycji – szczególnie o zabarwieniu polskim: (adwentowa gotowość, wigilia, kolędowanie). Każdy dom chrześcijańskiej rodziny, staje się szczególną: „Stajenką Betlejemską”. Pragniemy – i my – stworzyć takie świąteczne warunki w Domu Polskim p.w. Miłosierdzia Bożego w Sologne, na czas zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku. Serdecznie zapraszamy i całym sercem pragniemy, przybywającym do Nas, przybliżyć to wielkie, piękne i chrześcijańskie wydarzenie. Pasterka zostanie odprawiona tradycyjnie **24 grudnia** o godz. 24⁰⁰. Msze św. w **Boże Narodzenie:** o godz. 11⁰⁰ i 15⁰⁰. Zapraszamy również na wspólną Eucharystię w **Sylwestra** na godz. 23⁰⁰. Natomiast Msza św., w **Nowy Rok**, będzie sprawowana o godz. 15⁰⁰. Możliwość pobytu, od 1 do 30 dni i więcej. Pobyt dzieci do 4 lat traktujemy charytatywnie, natomiast młodzieży do 18 lat ze zniżką 30%, starszych zapraszamy do złożenia „ofiary z Serca”. Przewidujemy serdeczne Wigilijne przyjęcie. Z ufnością, pokorą i wytrwałością Betlejemskich Pasterzy, czekamy na zgłoszenia.

Cena pobytu (orientacyjna) wynosi 35 €. W okresie świątecznym 40 €. **Maison de la Misericorde Divine, Rothere, 41300 la Ferté Imbault** ks. prał. Radziśław Ambroziak, T. 02 54 96 20 28, faustyna7@gmail.com; maisondelamisericordedivine@onet.eu

Renault Kubica był ostatecznie piąty, a cały sezon zakończył na ósmym miejscu. Vettel w klasyfikacji generalnej wyprzedził Alonso o 4 punkty. Trzecie miejsce zajął Australijczyk Webber, a czwarta lokata przypadła Hamiltonowi (Wielka Brytania).

☺ Francuski producent samochodów Renault sprzedał swoje ostatnie 25 proc. udziałów w firmowym zespole Formuły 1 malezyjskiemu koncernowi Proton. Pomimo braku udziałów w zespole, Renault udało się wynegocjować pozostawienie w Formule 1 swojej nazwy. Francuski koncern nadal będzie także dostarczał silniki i części zamienne do bolidów teamu Lotus-Renault.

☺ Polskie siatkarki udanie zakończyły występ na mistrzostwach świata w Japonii. W meczu o dziewiąte miejsce pokonały brązowe medalistki igrzysk olimpijskich w Pekinie i trzecią ekipę światowego

rankingu – Chiny 3:0 (25:23, 25:21, 25:22). Dzięki temu Biało-Czerwone osiągnęły najlepszy wynik na mistrzostwach świata od 1974 r., kiedy też były dziewiąte. Tytuł MŚ obroniły siatkarki Rosji. W finale w tokijskiej hali Yoyogi National Stadium, podopieczne Kuziutkina pokonały Brazylię 3:2.

☺ Piłkarki ręczne KGM Metraco Zagłębie Lubin wygrały z hiszpańskim zespołem c.b. Mar Alicante 30:28 w meczu trzeciej rundy Pucharu Zdobywców Pucharów.

☺ Trzykrotna medalistka olimpijska z Vancouver Justyna Kowalczyk wygrała w fińskim Muonio bieg na dystansie 5 km stylem klasycznym zaliczany do Pucharu FIS. O prawie 20 sekund wyprzedziła Słowenkę Petrę Majdic.

☺ Michał Przysiężny triumfował w challengerze ATP we włoskim Ortisei. Polak w finale pokonał Słowaka Lacko 6:3, 7:5.

☺ Siedem medali xv mistrzostw świata ITKF w karate tradycyjnym (jeden złoty, cztery srebrne i dwa brązowe) zdobyli w brazylijskiej Kurytybie reprezentanci Polski.

☺ Niepokonany na zawodowych ringach Mariusz Wach dopisał do swojego bilansu kolejne zwycięstwo, ciężko nokautując w czwartej rundzie Amerykanina Galena Browna podczas piątkowej gali boksu w Lincoln (USA).

☺ Michał Ligocki zajął trzecie miejsce w snowboardowych zawodach Big Air w Budapeszcie. Zwyciężył Szwajcar Burgerer.

☺ Najlepszy żuźlowiec świata Tomasz Gollob myśli, by po zakończeniu kariery przenieść się na rajdy samochodowe. Ma już podobno skompletowaną załogę i chciałby wystartować w Rajdzie Dakaru. ☐

Na marginesie Roku Chopina

Barbara Stettner-Stefańska

Jeszcze miesiąc i oto kolejny rok, 2010, obwołany Rokiem Chopina z racji dwusetnej rocznicy urodzin genialnego kompozytora, przejdzie do historii. Pozostawi po sobie echo setek koncertów w najstojniejszych salach Europy i w wykonaniu wybitnych pianistów, w tym laureatów Międzynarodowych Konkursów Chopinowskich, bogatą dokumentację wielu debat, spotkań, wystaw i różnych imprez towarzyszących obchodom jubileuszu, dziesiątki wydawnictw, zrewitalizowaną Żelazową Wolę, warszawskie Muzeum Chopina w tym samym zabytkowym Zamku Ostrojskich na Tamce, ale w nowej wersji – najnowocześniejsze podobno w Europie muzeum biograficzne, z multimedialną ekspozycją...

Dla Biblioteki Polskiej w Paryżu mijający rok stworzył świetną okazję, aby ze swoim Salonikiem Chopina zaistniała w świadomości szerszej publiczności, jako jedno z tych miejsc na kulturalnej mapie stolicy Francji, które warto i wręcz obowiązkowo wypada odwiedzić. Na Wyspę św. Ludwika i za bramę pod nr 6 na quai d'Orléans prowadzi dziś już nie tylko Polaków i Polonię szlak *Le Paris de Frédéric Chopin à Paris* – opracowany na zlecenie merostwa Paryża i rekomendowany jako „balade du patrimoine”, ponieważ ponadczasową muzykę Chopina Francuzi traktują również jako swoje narodowe dziedzictwo.

Salonik Chopina w gmachu Biblioteki Polskiej to jedyna we Francji stała wystawa poświęcona kompozytorowi. Istniała już od kilkudziesięciu lat, ale z okazji Roku Chopinowskiego pomieszczenie z pamiątkami po kompozytorze zostało na nowo urządzone i dziś przypomina salonik w ostatnim mieszkaniu Chopina przy placu Vendôme w Paryżu. Wnętrze odtworzono na podstawie namalowanej w 1849 r. akwareli Teofila Kwiatkowskiego, przedstawiającej salon z kanapą, kominkiem i fotelami obok stolika, a w głębi Chopina siedzącego w domowym stroju za fortepianem nakrytym narzutą.

Teofil Kwiatkowski (1809-1891) był wybitnym malarzem Wielkiej Emigracji i zarazem serdecznym przyjacielem Chopina, któremu poświęcił przeszło czterdzieści swoich prac. Do najbardziej znanych obrazów, oprócz portretów kompozytora, należy kilka wersji „Ostatnich chwil Fryderyka Chopina” i powtarzany wielokrotnie „Chopin na łożu śmierci”, przede wszystkim zaś kompozycja „Bal w Hôtel Lambert” zwana także „Polonezem Chopina”. Współcześni uważali ją za duchowy portret polskiej emigracji, nam nieodparcie kojarzy się z „Weselem” Wyspiańskiego. I tu, i tam trwa zabawa, i tu, i tam widać zjawy wywołane z przeszłości i z innej rzeczywistości. Sceneria Hotelu Lambert wcale nie przypomina bogatego pałacu z Wyspy, to jakieś surowe wnętrze z kolebkowymi sklepieniami i potężnymi kolumnami. Może klasztor kartuzów z wizji Chopina na Majorce? Na obrazie Kwiatkowskiego autentyczne osoby z kręgu Hotelu Lambert mieszają się z rycerzami w pancerzach i z husarskimi skrzydłami, bosa wiejska dziewczynka, przeniesiona fantazją malarza z Mazowsza, jest tak samo zastuchana w muzykę Chopina, który obok gra na fortepianie, jak George Sand czy księżna Marcelina Czartoryska. Tylko Mickiewicz zdaje się perorować, głuchy na dźwięki rozlegającej się muzyki. Wyodrębniony z tłumu książę Adam Czarto-

Teofil Kwiatkowski – „Polonez Chopina”

ryski patrzy w zadumie na Zawiszę Czarnego. Ten Bal to raczej bolesna maskarada, przejmujący portret polskiej Emigracji, która nie może wyzwolić się z pamięci o dawnej świetności Polski, wymazanej z mapy Europy.

W 2010 r. ani nad Wisłą, ani nad Sekwaną nie zapomniano o „malarzu Chopina”. Obrazy Teofila Kwiatkowskiego pokazywano w Warszawie w Muzeum Narodowym, Biblioteka Polska w Paryżu poświęciła mu osobną wystawę.

A jednak – oglądając „Poloneza Chopina” i inne prace artysty zaprzyjaźnionego z kręgiem Hotelu Lambert, portretującego rodzinę Czartoryskich i jej gości w Pałacu na Wyspie św. Ludwika – trudno było oprzeć się refleksji, że owe akwarele, rysunki i olejne obrazy Kwiatkowskiego powinny być ekspozowane także gdzie indziej – właśnie w Hotelu Lambert. I że może zamiast wydawać ciężkie miliony na trwające nieustannie przez rok urodziny Chopina lepiej byłoby przeznaczyć te środki na... pozyskanie dla Polski obiektu, o którym mówią podręczniki naszej historii i który – jako polityczne centrum i świadek dziejów Wielkiej Emigracji – pamięta oczywiście monsieur Fryderyka i jego koncerty.

Już dwa razy Polska zaprzepaściła okazję do nabycia Hotelu Lambert: raz od rodziny Czartoryskich, która sprzedawała go w 1975 r., i ponownie w 2007 r. od barona Rotszylda. Kto wie, może aktualny właściciel, brat emira Kataru, byłby nawet skłonny do rezygnacji z tej paryskiej rezydencji, skoro decyzja sądu i protesty konserwatorów przekreśliły jego plany, zmierzające do gruntownej przebudowy i modernizacji XVII-wiecznego pałacu? □

Teofil Kwiatkowski – „Chopin na łożu śmierci”

„Gościa niedzielnego” pytanie o wychowanie

W zastępstwie rodziców...

Jestem mamą chrzestną 7-letniego chłopca. Jego rodzice nie przywiązują wagi do spraw wiary. Mój chrześniak nie chodził z rodzicami do kościoła, więc teraz się buntuje, twierdząc, że mu się nudzi. Wiem, że i nam ciężko czasem skupić się na Mszy, pewnych rzeczy nie rozumiemy, więc nie oczekuję tego od dziecka. Kiedy jednak słyszę o stopniu zaniedbania sfery duchowej u mojego chrześniaka, kompletnie się zatamuję, bo nie wiem co jeszcze, prócz modlitwy, powinnam robić, aby jego rodzice nie poczuli, że się wtrącam...

Mama chrzestna

Panuje u nas tradycja, że nie odmawia się, gdy proszą na chrzestnych, a przecież to jest coraz większy problem, bo często z góry można podejrzewać, że dziecko będzie wychowywane bez Boga. Dlatego byłoby dobrze, gdyby się w takich chwilach zaznaczało, że się będziemy wtrącać w sprawy religijnego wychowania dziecka, że prosimy o pewne minimum, a przede wszystkim o szacunek dla religii. Bo i tego zaczyna w wielu rodzinach brakować.

Jeśli chodzi o Pani chrześniaka, to jeszcze przez kilka lat rodzice będą dla niego najwyższym autorytetem. Bardzo trudno będzie mu przyjąć cokolwiek, co rodzice lekceważą. A ta spójność jest dziecku bardzo potrzebna. Dopiero starszy nastolatek potrafi w względnym spokojem przyjąć fakt, że rodzice mogą się mylić w jakiejś dziedzinie.

Dlatego główne Pani zadanie to

faktycznie „omodlenie” chłopca. Nie trzeba pokazywać oburzenia czy zmartwienia, tylko spokojnie i rzeczowo przypomnieć o swojej roli mamy chrzestnej i wyjaśnić, że dla dobra dziecka przydałyby się teraz Wasze wspólne działania, w które chętnie się Pani zaangażuje. Na przykład luźna rozmowa o Mszy świętej, ale nie jako obowiązku, bo stąd protest, że jest nudna. Proszę z entuzjazmem opowiadać, że to przygoda, tajemnica, ucztą. Niesamowita moc Boga! Moc miliony razy większa niż moc idoli z kreskówek. Niech podczas najbliższej Mszy usiądzie w pierwszych ławkach i uważnie śledzi każdy ruch kaptana. Potem może zasypać Panią pytaniami, a może Pani sprawdzi, czy jest dobrym „śledczym”.

Polecam przeróżne książeczki dostępne w księgarniach. Na Mikołaja – Biblia dla dzieci. Można poprosić jego rodziców o wieczorne czytanie jednego rozdziału.

Nie wiem, jak często widzi się Pani z chrześniakiem. Niech go Pani zapyta, czy wie, że do Boga można wysyłać sms-y z najlepszej komórki. Ona jest bezpłatna, niewydolna. Wystarczy wyciągnąć rękę, wystukać na niby numer i już można mówić albo pisać. Modlitwa nie jako obowiązek. Bo nie może być obowiązkiem rozmowa z kimś, kto nas kocha i kogo my kochamy. Modlitwa jako rozmowa – opowiadanie, prośenie, dziękowanie, przeproszenie. Swoimi słowami.

Jeśli nie zna Pani „Oskara i Pani Róży”, to koniecznie trzeba poznać to arcydzieło. Pokazuje, jak mówić dziecku o Bogu, używając nowoczesnego języka. Zależnie od tego, jaki jest chrześniak, można opowiadać mu różne historie biblijne. Chłopcy uwielbiają Dawida i Goliata, Gedeona, Noego, Jonasza. Można budować z klocków wieżę Babel, obozy wojskowe pod Jerychem itd. Zawsze podkreślać dobroć i wielką moc Boga.

Ważne, by chrześniak wyczuł w Pani niezwykle życzliwą ciotkę, która się nim szczerze interesuje, bawi się z nim, ciekawie opowiada. Dziecko czuje, że ktoś jest nim naprawdę zainteresowany, że jest z nim szczerzy. Wkrótce Adwent. Może się uda wziąć go raz na Roraty, kupić lampion, kalendarz adwentowy, malutką szopkę i opowiedzieć całą historię, ale bez namaszczania. Księgarnie pękają w szwach od materiałów. □

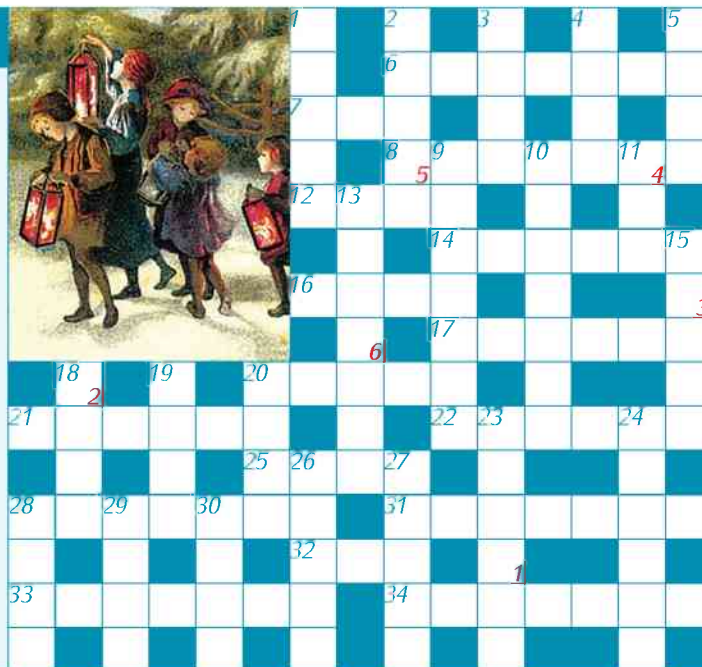

fol. M. i T. Frankowscy

KRZYŻÓWKA GŁOSU

POZIOMO: 6) Biblijny patriarcha z „tonem” 7) Dostarcza włókna i siewniki 8) Datek dla kelnera 12) Część USA 14) Był nim Tomasz z Akwinu 16) Bywa na świat 17) Zielona na mapie 20) Siedla kłusownika 21) Prorok z czasów Dawida 22) Brzęczący pieniążek 25) Drewno lub koks 28) Kara cielesna 31) Zespół najlepszych warunków 32) Koleje życia, dola 33) Chroni błotnik przed korozją 34) W niej żarówka
PIONOWO: 1) Księga z mapami 2) Kaszka z nieba 3) Ślad dla myśliwego 4) Hodowla zwierząt 5) Wielogłowy potwór z bajek 9) Ciepło dla zimna 10) Wynik mnożenia 11) Świadoma część osobowości; jaźń 13) Sposób prowadzenia walki 15) Narzędzie 18) Jeśli słomiany, to strzecha 19) Waluta w krajach unijnych 20) Początek rury 23) Przy nim kaptan 24) Trucizna dla gryzoni 26) Na nim nosi się obręczkę 27) Ryba o różowym mięsie 28) Jest ich 100 w dolarze 29) Kanoa lub piroga 30) Widowisko rewiowe

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

Od Chopina do Mossa

France Pologne i teatr La Renaissance w Mondeville (Calvados) zaprosiły 4 listopada melomanów na koncert utworów Roberta Schumana, Fryderyka Chopina i Piotra Mossa. Wieczór symfoniczny zorganizowano z okazji 200 rocznicy urodzin Geniusza z Żelazowej Woli.

Rozpoczęto go utworem Piotra Mossa, „Intrada na orkiestrę symfoniczną”, który – mimo trudności w odbiorze współczesnej muzyki poważnej, został przyjęty ogromnymi oklaskami, a będący na sali kompozytor został wywołany na estradę w towarzystwie dyrygenta orkiestry z Dolnej Normandii (L'Ensemble Orchestre de Basse Normandie), Jean-Pierre'a Wallez'a. Później Koncert na Fortepian nr 2 opus 21 Fryderyka Chopina, zagrał – z towarzyszeniem orkiestry znany pianista Bruno Rigutto, grywający z najlepszymi orkiestrami świata, m.in. z Orkiestrą Paryską, Królewską Orkiestrą w Liverpool'u, Rzymską Orkiestrą Świętej Cecylii czy Orkiestrą Japońskiej Filharmonii. Artysta równie wspaniale zagrał Koncert na Fortepian opus 54, Roberta Schumana, kończący wieczór.

– To przypadek sprawił, że od 1982 roku mieszkam we Francji – powiedział nam kompozytor Piotr Moss. – Wracałem z Anglii, kiedy ogłoszono w Polsce stan wojenny. Zostałem we Francji myśląc, że będzie to bardzo krótki pobyt, a jestem tu już 28 lat. Jednak teraz funkcjonuję między Polską i Francją. Mam mieszkanie

w Paryżu i w Warszawie – stwierdził. Na pytanie, czy życie we Francji ma jakiś wpływ na to co komponuje, powiedział, że trudno na nie odpowiedzieć. – Jestem w pewnym rozdwojeniu, bo ukształtowała mnie Polska i jej muzyka, ale na pewno i pobyt tutaj ma jakiś wpływ na to co robię – oświadczył. Wyznał natomiast, że najlepiej mu się pisze muzykę w... pociągu na trasie Berlin-Warszawa. – To sześć godzin jazdy. Jest czas na wszystko. Zwłaszcza, że nie cierpię samolotów, z których i tak muszę często korzystać – wyznał Piotr Moss. Polski twórca ma wielki dorobek kompozytorski. Jest laureatem wielu międzynarodowych nagród. Zapowiedział też, że Orkiestra Dolnej Normandii ma w planach wykonanie jego utworów w czasie przyszłorocznego koncertu na Mont St. Michel.

Miłym akcentem wieczoru było zaproszenie publiczności na polskie ciasta i napoje. Wyśmienicie smakował makowiec, chrust, polskie piwo, gorzka żołądkowa i mocna nalewka „Rzepakowska”. W wieczorze uczestniczył Pan Konsul Generalny Mikołaj Kwiatkowski. □

Franciszek L. Ćwik

Rekolekcje Adwentowe

PARAFIA MIŁOSIĘDZIA BOŻEGO

20, rue Legendre; tel. 01 43 80 24 08.

- **11 grudnia** (sobota) – 19¹⁵ – (krypta – 22 bis, rue Legendre) – Msza św. z kazaniem rekolekcyjnym, później konferencja.
- **12 grudnia** (niedziela) – 10¹⁵ (krypta) – Msza św. z kazaniem rekolekcyjnym; – 19⁰⁰ (kaplica – 20, rue Legendre) – Msza św. z kazaniem rekolekcyjnym.
- **13 grudnia** (poniedziałek) – 19¹⁵ – (krypta – 22 bis, rue Legendre) – Msza św. z kazaniem rekolekcyjnym, później konferencja.
- **14 grudnia** (wtorek) – 19¹⁵ – (krypta – 22 bis, rue Legendre) – Msza św. z kazaniem rekolekcyjnym, później konferencja.

Rekolekcje głosi ks. kan. Eugeniusz Szyszka sekretarz generalny PMK we Franji.

PARAFIA WNIĘBOWZIĘCIA NMP

263 bis, rue St-Honoré; tel. 01 55 35 32 25.

- **11 grudnia** (sobota) – 18³⁰ – Msza św. z nauką i konferencja po Mszy św.;
- **12 grudnia** (niedziela) – 8⁰⁰, 9³⁰, 11⁰⁰, 14⁰⁰ (dla dzieci), 16⁰⁰, 19³⁰ – Msza św. z nauką rekolekcyjną;
- **13 grudnia** (poniedziałek) – 8⁰⁰ – Msza św. z nauką, 18⁰⁰ i 20⁰⁰ – Msza św. z nauką i konferencja po Mszy św.;
- **14 grudnia** (wtorek) – 8⁰⁰ – Msza św. z nauką, 18⁰⁰ i 20⁰⁰ – Msza św. z nauką i konferencja po Mszy św.;
- **15 grudnia** (środa) – 8⁰⁰ – Msza św. z nauką, 11⁴⁵ – Msza św. z nauką dla dzieci; 18⁰⁰ i 20⁰⁰ – Msza św. z nauką i konferencja po Mszy św.

Rekolekcje głosi ks. łp Józef Guzdek z Archidiecezji Krakowskiej.

PARAFIA ŚW. GENOWEFY

18, rue Claude Lorrain; tel. 01 45 20 51 47

- **12 grudnia** (niedziela) – 9³⁰ (Msza św. z nauką dla dzieci), 11³⁰ i 18⁰⁰ – Msza św. z nauką i konferencja po Mszy św.
 - **13 grudnia** (poniedziałek) – 20⁰⁰ – Msza św. z nauką i konferencja po Mszy św.
 - **14 grudnia** (wtorek) – 20⁰⁰ – Msza św. z nauką i konferencja po Mszy św.
 - **15 grudnia** (środa) – 20⁰⁰ – Msza św. z nauką i konferencja po Mszy św.
- Rekolekcje głosi Cjciec ze Zgromadzenia Braci Mniejszych Kapucynów z Krakowa

KAPLICA MB KRÓLOWEJ RODZIN – BELLEVILLE

(29, rue de Belleville; 75019 Paris, tel. 06 21 90 35 53):

- W Adwencie zapraszamy na Roraty w soboty o godz. 7⁰⁰.
- **12 grudnia** – (niedziela rekolekcyjna) Msze św.: 9⁰⁰ i 11³⁰. W czasie Mszy św. możliwość spowiedzi.

Rekolekcje głosi ks. Grzegorz St. j z parafii św. Dominika w Paryżu.

KAPLICA SAINT YVES

(11, rue Saint Yves, 75014 Paris):

- **11 grudnia** (sobota) – 19⁰⁰ – Msza św. z nauką ogólną.
- **12 grudnia** (niedziela) – 11⁰⁰ – Msza św. z nauką ogólną. Spowiedź przed i w czasie nabożeństw.

Rekolekcje głosi ks. Dariusz Jankowski.

KAPLICA POLSKA ŚW. JOANNY D'ARC

Triel L'Hautil; tel. 01 55 35 32 28

- **12 grudnia** (niedziela) – 11⁰⁰ (Msza św. z nauką ogólną), przed Mszą św. możliwość spowiedzi św.
- Rekolekcje głosi ks. Grzegorz Jeż, proboszcz z Corbeil Essonnes.

Czas szczególnej pamięci o zmarłych w Orleanie

1 listopada przypomina o kruchości naszego ziemskiego życia, skłania do refleksji o przemijaniu i wieczności.

Z datem sobie sprawę, że prawdziwą wartość drugiego człowieka odkrywamy dopiero wtedy, kiedy już go nie ma. Jak skarb, który trzymało się w dłoni, ale bezwiednie pozwoliło mu się wyślizgnąć przez palce (Jonathan Carroll)

Dzień Wszystkich Świętych, a po nim Dzień Zmarłych, jeszcze do niedawna były dla mnie jedynie okazją do jesienno-spaceru wśród zniczy i kwiatów, z modlitwą na ustach, szybko i niedbale wypowiedaną i upajania się mistycznym nastrojem, który dokoła panuje. Tak to chyba jest, że człowiek dopiero wówczas rozumie wagę tego dnia, gdy osobiście dotknie go uczucie wielkiej straty, żalu i smutku, po odejściu kogoś, kogo kochał całym sercem i kogo już nie ma wśród nas. Wtedy uroczystość listopadowa, ten czas szarych i mglistych z reguły dni, czas wędnięcia i obumierania przyrody, nabiera dla nas innego znaczenia. Teraz kiedy płacze, bo tak bardzo brakuje mi tych moich najdroższych zmarłych i tak bardzo pragnęłabym ich powrotu do życia, w tym szczególnym dniu gdy wspominamy zmarłych, mocniej niż kiedykolwiek wierzę, że oni żyją u Boga.

Dzisiaj, z przejęciem i w wielkim skupieniu składam kwiaty i zapalam znicz,

choć nie zawsze na tej drogiej mi mogile, przy której chciałoby się stać aż do zmroku.

W Orleanie, w dniu Wszystkich Świętych, ksiądz Stanisław Kata, już od wielu lat daje nam możliwość duchowego przeniesienia się na cmentarze, do naszych rodzinnych wiosek, miasteczek i miast. W naszej kaplicy św. Józefa, na symbolicznym grobie tonącym w złocie chryzantem, z napisem „Spieszmy się kochać ludzi, tak szybko odchodzą...”, każdy może zapalić lampkę dla swoich bliskich zmarłych. Tym sposobem, pamięć o nich, łączenie się z nimi, modlitwa za nich, staje się nie tylko świadectwem wiary w Życie wieczne, ale najlepszą pomocą. Wyrzywa z szaleństwa współczesnego świata i staje się okazją i dobrym momentem na przemyślenia także nad własnym Życiem, nad przeszłością, teraźniejszością i przyszłością.

Na cmentarzu, w znanej wśród francuskiej Polonii miejscowości Lailly-en-Val, gdzie znajduje się Dom Polskiego Funduszu Humanitarnego, jest wiele polskich grobów. Spoczywają tu założyciele tego ośrodka: ambasador Kajetan Morawski i jego żona Maria, generałowie Jan Kruszewski i Antoni Trzaska-Durski, oficerowie i żołnierze z II wojny światowej,

wygnañcy, którym nie dane było wrócić do Kraju. Od ubiegłego roku, w centrum cmentarza znajdują się dwa pomniki: pierwszy poświęcony pensjonariuszom Domu, drugi polskiej załodze samolotu RAF, który uległ katastrofie nad Lailly-en-Val 26 lipca 1944 roku, w której zginęło pięciu młodych lotników.

To tutaj, wszyscy chętni ze wspólnoty orleańskiej i pracownicy Domu, zostali zaproszeni w tym dniu, do wspólnej modlitwy, pod przewodnictwem księdza Stanisława Katy, nad mogiłami spoczywających tu Polaków.

Jest tylko jeden taki dzień w roku, kiedy na tym skromnym i rzadko odwiedzanym cmentarzu, płoną liczne znicze, a wraz z nimi trwa pamięć o tych, którzy odeszli. □

Ewa Nieto

ŁAGIEWNIKI | 65-lecia kapłaństwa kard. Stanisława Nagyego. Kapłaństwo to miłość serca Jezusowego i w takim duchu swoje powołanie realizuje kard. Nagy – mówił o Jubilecie ks. kard. Stanisław Dziwisz podczas uroczystości w Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach, na które przybył m.in. abp Celestino Migliore, nuncjusz apostolski w Polsce. Metropolita krakowski wyraził swoją wdzięczność kardynałowi za to, że „przez 65 lat wzbogacał kulturę teologiczną w naszym kraju i czyni to nadal”. Metropolita krakowski w imieniu Kościoła krakowskiego i polskiego podziękował kard. Nagyemu za to, co wnosi w nasze życie wiary, za troskę o kształt życia społecznego, Ojczyznę i za wielką przyjaźń.

LONDYN | Pięciu anglikańskich biskupów powiadomiło o swej decyzji przystąpienia do pełnej jedności z Kościołem katolickim przez ordynariat dla Anglii i Walii, który będzie utworzony w myśl postanowień konstytucji apostolskiej *Anglicanorum coetibus*. W wydanym wspólnie oświadczeniu hierarchowie ci, nale-

żący dotychczas do Kościoła Anglii, stwierdzają, że już od dłuższego czasu niepokoilo ich oddalenie się wiary i dyscypliny anglikanizmu od trwającej blisko 2000 lat kościelnej Tradycji. Zachowując wdzięczność dla Kościoła Anglii za wszystko, co od niego otrzymali, zdecydowali się jednak zrezygnować w terminie od 31 grudnia br. z pełnionych tam funkcji duszpasterskich, by wejść w komunie ze Stolicą Apostolską.

ABIDŻAN | O znalezienie „nowych dróg solidarności” przy wychodzeniu ze światowego kryzysu zaapelowali do polityków biskupi Afryki i Europy, zgromadzeni w Abidżanie na Wybrzeżu Kości Słoniowej. Wystosowali oni w tej sprawie list do prezydenta Francji, który od 12 listopada przewodniczy grupie G20. Zwracając się do Nicholasa Sarkozy’ego biskupi wskazali, że podejmowane na szczycie G20 decyzje mają decydujące znaczenie dla „przyszłości pokoju na świecie”. Dlatego ważne jest zdanie sobie sprawy z własnej odpowiedzialności za „autentyczny rozwój człowieka na całej Ziemi”.

Modlitwa za zmarłych na cmentarzu w Thiais

Z POLONIJNYCH WSPOMNIENI

7 listopada b.r. na cmentarzu w Thiais grupa Polaków, ze wspólnoty polskiej parafii p.w. Wniebowzięcia NMP, modliła się w intencji Rodaków spoczywających na tym cmentarzu.

Zebrani na żałobnej modlitwie, wspólnie z ks. Łukaszem Skawińskim, wikariuszem tejże parafii, oraz siostrami zakonnymi ze Zgromadzenia Najświętszego Serca

Pana Jezusa, na polskich kwaterach – 98 i 100, modlili się o łaskę życia wiecznego dla tych zmarłych, często osób bezimiennych lub pochowanych z dala od własnej Ojczyzny. Zapalone zostały znicze, złożono wieńce i kwiaty przy grobach, oraz poświęcono znajdujące się na tym miejscu grobowce.

Mimo zimnej i deszczowej pogody, zgromadziła się liczna grupa naszych Rodaków, za co ks. Łukasz serdecznie podziękował i wyraził głęboką wdzięczność za ich okazaną pamięć i troskę o pielęgnację i opiekę będących tam grobów. □

Ks. Łukasz Skawiński

Opuścił nas prof. Tadeusz Kowzan

Polska i francuska nauka oraz Polonia straciły swojego wybitnego przedstawiciela. 11 listopada zmarł w Caen prof. Tadeusz Kowzan. Urodził się 9 listopada 1922 r. w Wilnie jako syn Ludwika i Anieli Żukowskiej. Tutaj ukończył szkołę średnią i wstąpił na Uniwersytet, z którego został usunięty jako Polak w 1942 r. Był członkiem Związku Walki Zbrojnej, a następnie AK, ukończył Szkołę Podchorążych. W 1943 r. został wywieziony na przymusowe roboty do Niemiec (Colditz w Saksonii), z których udało mu się zbiec. Na skutek donosów zostaje ponownie aresztowany przez gestapo i osadzony w Wilnie. W lipcu 1944, po zwolnieniu z więzienia, wznowia swoją podziemną działalność w AK. Brał udział, jako dowódca plutonu, w walkach o Wilno. Nie stawiał się na „zaproszenie AK-owców” przez NKWD i w ten sposób uszedł z życiem. Musiał jednak opuścić rodzinne miasto. W 1945 r. rozpoczął studia na KUL, ale

rozpoznany przez agenta Bezpieki, wyjechał do Krakowa zapisując się na UJ. Ze względu na trudności materialne przerwał studia, podejmując pracę zawodową jako dziennikarz. W latach 1950-1952 studiował na Uniwersytecie Warszawskim. W roku 1964 otrzymał stopień doktora, a cztery lat później obronił habilitację. Lata 1964-1968 spędził w Paryżu pracując w Stacji Naukowej PAN. Po

powrocie do Polski był docentem teatrologii w Instytucie Sztuki PAN i na Uniwersytecie im. Mikołaja Kopernika w Toruniu. W roku 1972 powrócił na stałe do Francji otrzymując stanowisko docenta teatrologii i literatury porównawczej na Uniwersytecie Lyon II, a następnie profesora na Uniwersytecie w Caen, gdzie dwukrotnie był dyrektorem Departamentu Literatury Francuskiej i Porównawczej. W roku 1991 przeszedł na emeryturę kontynuując pracę naukową, której owocem były liczne artykuły i książki. Profesor Kowzan brał udział w kongresach naukowych. Wykładał na uniwersytetach w USA, Kanadzie, Wielkiej Brytanii, Belgii, Irlandii, Niemczech, Izraelu, Szwajcarii, Norwegii i Hiszpanii. Jest autorem ponad stu artykułów w czasopismach naukowych oraz kilkunastu książek m.in. „Teatr francuski od 1848 do 1893 r.” 1955, „Jules Renard i jego teatr” 1966, „Littérature et spectacle dans leurs rapports esthétique et sémiologique” (nagroda naukowa PAN 1970), „Littérature et spectacle” 1975, „Le théâtre français en Pologne, Choix bibliographique 1945-1971” 1972, „Analyse sémiologique du spectacle théâtral” 1976, „Hamlet ou le miroir du monde”, 1991, „Spectacle et signification” 1992, „Sémiologie du Théâtre” 1992, „Z dziejów jednego rodu (Kowzanowie herbu trąby) w czasie powstania styczniowego na Ziemi Wileńskiej” 1996, „Wilno, Polska-Litwa”. „Kocham Cię – Ja też nie” 1999.

Prof. Tadeusz Kowzan był członkiem Polskiego Towarzystwa Semiotycznego. Jego miłością pozostało Wilno i Wileńszczyzna. Często tam jeździł, a rodzinne Wilno uważał za „najpiękniejsze miasto świata”. Był członkiem Towarzystwa Miłośników Wilna i Ziemi Wileńskiej. Swój księgozbiór przekazał Polskiej Bibliotece w Paryżu. □

Franciszek L. Ćwik

2010 — FORUM LAIKATU — 2010

Program dnia

- 9.30 Przywitanie – Modlitwa
 9.45-10.45 Przemówienie ks. wicerektora prał. **Kryściana Gawrona**, „Współodpowiedzialność Świeckich w Kościele”.
 10.45-11.00 Przerwa
 11.00-11.45 Przemówienie p. Profesora **Gabryela Garcona**, „Angażowanie Świeckich w Polonijnym Duszpasterstwie na początku Emigracji”.
 11.45-12.30 Przemówienie ks. **J. Musiała** proboszcza par. św. Genowefy w Paryżu XVI.
 12.30-14.00 Przerwa obiadowa
 14.00-15.00 Wymiana zdań w grupach wokół 3 tematów: liturgii, diakonia i martyrium, prowadzonych przez Dyrektorów Związków.
 15.00-15.15 Zakonczenie.
 15.30-16.30 Msza św. Dziękczynna z III Niedzieli Adwentu, przygotowana przez Związek Bractw Różańcowych.

POLSKIE ZJEDNOCZENIE KATOLICKIE

Dekanat Północnej Francji

zaprasza na SPOTKANIE W ADWENCIE w Kaplicy Najśw. Serca Jezusowego w Harnes w sobotę 11 grudnia 2010 roku.

Odcinek do odesłania – coupon à renvoyer avant le 5 décembre 2010 à Mr. **Juśkowiak Édouard**; 20, rue du 1er Mai - 62430 Sallaumines (T. 03 21 67 73 37) accompagné du règlement, CCP ou chèque bancaire, établi à l'ordre de: **UNION NATIONALE DES ASSOCIATIONS CATHOLIQUES POLONAISES EN FRANCE**; CCP 1 367 86 A Centre LILLE

Nazwisko (Nom)

Imię (prénom)

Adresse

Code postal & Ville

Téléphone

- prendra(ont) part au FORUM du LAICAT

- prendra(ont) part au repas du midi: x15 = €

Z listów do redakcji

Warszawskimi śladami katastrofy

W katastrofie pod Smoleńskiem 10 kwietnia br., w której tragicznie zginęli prezydent RP Lech Kaczyński oraz 95 osób towarzyszących mu w podróży na uroczystości 70 rocznicy mordu katyńskiego, Polska straciła swych wybitnych, bezgranicznie oddanych jej Synów. Naszym – żyjących – obowiązkiem jest sprawić, aby Rodaków poległych w tej katastrofie uhonorować, aby nasze i następne pokolenia o nich pamiętały. Mój kolejny przyjazd do Warszawy miał na celu wesprzeć tych, którym ten właśnie cel przyświeca.

Jako jedna z przedstawicielek Polonii francuskiej, 10 października br., po porannej Mszy św. w tutejszym kościele, złożyłam kwiaty pod symbolicznym krzyżem, przyniesionym na Krakowskie Przedmieście przed Pałac Prezydencki przez Obrońców krzyża i modliliśmy się w intencji poległych, wspólnie z bratem Prezydenta – panem Jarosławem Kaczyńskim, parlamentarzystami PiS oraz wieloma przybyłymi tu rodakami.

Podczas mego pobytu w Warszawie złożyłam także kwiaty na grobie śp. Stefana Melaka, w obecności jego brata – pana Andrzeja Melaka i innych parlamentarzystów Prawa i Sprawiedliwości. Śp. Stefan Melak był prezesem Warszawskiego Komitetu Katyńskiego. Za życia przyjeżdżał wielokrotnie do Paryża, gdzie m.in. organizował wystawy i odczyty. W Polsce w trudnych czasach doprowadził do powstania Pomnika Katyńskiego na wojskowej części Cmentarza Powązkowskiego w Warszawie. Doprowadził też do odstąpienia dwudziestu tablic upamiętniających „Poległych w obronie Ojczyzny”.

Śp. Stefan Melak był wspaniałym człowiekiem i patriotą. Zastępuje na szczególnie pamięć.

8 października br. na budynku siedziby Instytutu Pamięci

Narodowej – w Warszawie, przy ulicy Towarowej 28 nastąpiło odstąpienie tablicy upamiętniającej kolejną ofiarę katastrofy smoleńskiej, prezesa IPN-u, dr. hab. Janusza Kurtykę. W tym dniu upływała jednocześnie 10 rocznica powstania Instytutu Pamięci Narodowej. Będąc w Warszawie, i tutaj, w imieniu Polonii francuskiej złożyłam wiązankę kwiatów. Podczas czterodniowego pobytu w Warszawie codziennie, z krzyżem w ręku, uczestniczyłam w wieczornych modlitwach pod Pałacem Prezydenckim przy krzyżu przynoszonym tu przez jego obrońców. W tych codziennych, wieczornych modlitwach wiernych wspiera ich ksiądz Jacek Balemba.

Ponadto uczestniczyłam jeszcze w marszu zorganizowanym przez „Gazetę Polska”. Marsz ten odbył się po uprzednio odprawionej Mszy św. wieczornej w Katedrze – za dusze poległych pod Smoleńskiem. Uczestnicy tego „marszu pamięci i nadziei”, niosąc w rękach transparenty, pochodnie i znicze przeszli pod Pałac Prezydencki, gdzie kontynuowali modlitwy. W marszu tym szedł z nami również prezes PiS Jarosław Kaczyński, który po zakończonych modlitwach przemówił do zebranych podkreślając, iż... „nastąpi jeszcze taki dzień że zwyciężymy”. Po tych słowach został nagrodzony przez zebrane tu parę tysięcy ludzi, gorącymi oklaskami. Trzeba dopiero w Warszawie, na Krakowskim Przedmieściu, być, aby odczuć całą tę atmosferę. A jest tu tak każdego 10 dnia, każdego miesiąca. □

Maria Jolanta Dźwigala

ADWOKAT

Piotr Dmochowski
Docent Uniwersytetu Paryż X
253, av. Daumesnil, 75012 Paris
Przyjmuje tylko na umówione spotkania

www.polski-adwokat-paryz.com
e-mail: p.dmochowski@noos.fr

tel. 01 39 58 32 47

COPERNIC
9 rue Gilberte Desnoyer
Z.I. La Fosse la Barbière
93600 AULNAY/BOIS

www.copernic.fr www.copernic.waw.pl Tel: 01 55 81 05 16

TRANSPORT PACZEK DO POLSKI
Zbiórka na terenie całej Francji. Dostawa do rąk własnych adresata.
Odbiór paczek z domu klienta w Paryżu i okolicach.
Godziny otwarcia biura: od poniedziałku do piątku od 9⁰⁰ do 17⁰⁰
Tel: 01 55 81 05 16

Jeśli uważasz, że masz problem z alkoholem, alkohol kieruje Twoim życiem

Przyjdź na spotkanie **Anonimowych Alkoholików**

Anonimowi Alkoholicy są wspólnotą mężczyzn i kobiet, na życie których wpływa picie alkoholu. Anonimowi Alkoholicy dzielą się nawzajem doświadczeniem, siłą i nadzieją, aby wspólnie rozwiązać swój problem – **alkohol**.

Spotkania AA odbywają się w każdy wtorek w godzinach od 20⁰⁰ do 21³⁰
przy kościele św. Genowefy (18, rue Claude Lorrain, 75016 Paris – metro Exalmans)

Anonimowość jest podstawową zasadą Anonimowych Alkoholików

Nam się udało – Tobie też się może udać

AL-ANON ALATEEN

Grupy rodzinne Al-Anon
Nadzieja dla krewnych i przyjaciół alkoholików

Al-Anon jest wspólnotą kobiet i mężczyzn, na życie których wpływa picie alkoholu członka rodziny lub bliskiej osoby. Krewni oraz przyjaciele mogą wiele uczynić, aby pomóc zarówno sobie jak i osobie mającej problem z alkoholem.

Spotkania odbywają się w każdy wtorek o godzinie 20
(w salce obok kościoła polskiego NMP w Paryżu – metro: Concorde)

Anonimowość jest podstawową zasadą Al-Anon. Czekamy na Ciebie!

Tel: 06 13 56 63 68

SARL FRAN-POL M.A.

Sprzedaż artykułów polskich
Dystrybucja hurtowa, detaliczna, realizacja indywidualnych zamówień okolicznościowych

ciasta • wędliny • ryby • pieczywo • nabiał • słodczyce • napoje • prasa • książki • filmy DVD

Regularne dostawy świeżych towarów z Polski.
Towary na zamówienie z dostawą do domu gratis* Zapraszamy codziennie w godzinach od 9⁰⁰ do 20⁰⁰ *przy zamówieniu minimum 50 €

230 rue Paul et Camille Thomoux, 93330 Neuilly sur Marne; tel. 06 66 64 50 25 lub 06 42 83 53 59

SARL Au Capital de 50 000 €; N°SIRET. 498 769 801 00016; R.C.S. BOBIGNY APE 552 P

PSYCHOLOG-TERAPEUTA:
TEL. 01 45 88 58 60
udziela pomocy w przypadku:
problemów życiowych, depresji, ciężkich chorób, żałoby...

ZMIEN SWÓJ STARY KOMPUTER... NA NOWY I SZYBKIE
bez wychodzenia z domu, w wybranym przez Ciebie terminie
za jedyne **249 EURO.**
Umów się na spotkanie: 06 23 28 07 44; 02 38 97 08 93.

PROBLEMY Z KOMPUTEREM?

tania, szybka i fachowa pomoc u klienta w domu lub w firmie.

- SERWIS sprzętu informatycznego
- MONTAZ i modernizacja komputerów
- DORADZTWO przy zakupie
- INDYWIDUALNE szkolenia i korepetycje
- INSTALACJE sieci komputerowych
- INTERNET
- INSTALACJA i utrzymanie systemów operacyjnych

Windows 98/ME/XP, GNU/Linux, BSD - wersje polskie i francuskie
wszystko za rozsądną cenę, w dogodnym miejscu i czasie.

ZADZWOŃ: 06 23 28 07 44; 02 38 97 08 93.

PODRÓŻE DO POLSKI

- * **IZABELL** - REGULARNY PRZEWÓZ OSÓB I TOWARÓW DO POLSKI POŁUDNIOWEJ. TEL. 01 41 71 12 79; 06 20 87 70 77!
- * **LUXSUS** - PRZEWÓZ OSÓB I TOWARÓW DO POLSKI - OLSZYNA, WROCŁAW, KATOWICE, KRAKÓW, RZESZÓW.
TEL. 01 42 38 63 20; 06 62 75 50 06; (00 48 12) 284 12 50

KTO est accessible via le satellite, la TV par ADSL, le câble, et par Internet (www.ktotv.com) en direct et en plein écran.

TÉLÉVISION CATHOLIQUE

Canalsat (anciennement TPS) : canal 173
Coordonnées de KTO sur le satellite Astra : Satellite Astra 1KR (19,2° Est) • Transpondeur : 22 • Fréquence : 11 538 MHz • Polarisation : Verticale • Symbol rate : 22,0 MSymb/sec • Service ID : 6902 • PID Vidéo : 602 • PID Audio : 622.

UWAGA! Drobne ogłoszenia w G.K.: 0,8 €/słowo; przy powtórzeniach – od trzeciego razu – 0,5 €/słowo; ogłoszenia ekspresowe – we Wkładce G.K.: 5 € („szukam pracy” – 3 €); przy powtórzeniach – 50% ceny; – „usługi” – do 10 słów: – 8 € (powtórzenia 5 €), do 20 słów – 12 € (powtórzenia 8 €). Ogłoszenia umieszczamy dodatkowo na stronie internetowej G.K. (www.glos-katolicki.eu) – dopłata wynosi -1 € na tydzień („usługi” – 2 €)! Reklamy (ceny w zależności od ilości powtórzeń i wielkości) – inf. i cennik w redakcji GK – 263 bis, rue Saint Honoré, 75001 Paris – II piętro: w godz. 9-12h30 i 15-18, od poniedziałku do piątku; tel. 01 55 35 32 28(31); 01 42 96 23 29; fax 01 55 35 32 29; e-mail: vkat@club-internet.fr

Bilety autokarowe i samolotowe

Janosik SINDBAD

PARYZ : 252, rue Rivoli - 2, rue Mondovi;
tel. 01 44 69 30 80, 01 40 20 00 80.

WYJAZDY DO POLSKI 7 razy w tygodniu, 2 razy dziennie:
14³⁰ - ekspres Południe Polski - Podkarpacie,
16⁰⁰ - reszta Polski; w sumie 120 miast.

Czynne 7 dni w tygodniu - przesyłki i paczki do Polski

C:\pomoc komputerowa> Naprawa komputerow klasy PC i MAC [instalacja systemow, usuwanie wirusow, odzyskiwanie danych...]

C:\pomoc komputerowa> Naprawa laptopow_

C:\pomoc komputerowa> Tworzenie stron www_

C:\pomoc komputerowa> Oprogramowanie dla firm [DEVIS, FACTURES...]

Aby kontynuowac naciśnij dowolny klawisz lub zadzwoń: 01 48 07 81 70, 06 25 05 38 62

1033

 École Privée NAZARETH
Szkoła Języka Francuskiego
20 lat doświadczenia w Paryżu!!!
Cours Privé d'Enseignement Supérieur - déclaré à l'Académie de Paris
przygotowanie do: DILF, DELF, DALF, TCF i na wyższe studia
Zajęcia wieczorne i sobotnie
20, rue Legendre, Paris 17; 20, rue Marsoulan, Paris 12;
- status studenta - prawo do pracy -
Zapisy na nowy rok szkolny 2010/2011 w czerwcu i wrześniu
ZAJĘCIA OD 1 PAŹDZIERNIKA

☎ 01 43 03 38 33, ☎ 06 62 69 13 83, ☎ 01 43 05 83 15

COURS DE LANGUE POLONAISE - TOUS NIVEAUX
enseignement individuel ou en groupe, traductions.
Przygotowujemy do: - Europejskich Egzaminów Certyfikacyjnych z języka polskiego zgodnie z wymogami Rady Europy;
- do matury francuskiej - język polski LV 2 i 3.
www.nazarethfamille.fr

BIURO TŁUMACZEŃ
W. A. KOCZOROWSKI
Tłumacz przysięgły przy Sądzie Apelacyjnym w Wersalu
90, rue Anatole France - 92290 Châtenay-Malabry
lub
4, villa Juge - 75015 Paris (M° Duplex)
tel. 01 46 60 45 51 lub 06 07 71 52 90; (e-mail: wakocz@aol.com).
Tłumaczenia urzędowe, redakcja podań i pism, formalności prawno-administracyjne w urzędach, kancelariach notarialnych i sądach.

STUDIUM FILOZOFICZNO-ETYCZNO-SPOŁECZNE IM. JANA PAWŁA II
organizuje
KURS JĘZYKA ANGIELSKIEGO
• dla początkujących w każdy wtorek w godz. 19.00-21.00
• dla zaawansowanych w każdy poniedziałek w godz. 19.00-21.00
Zajęcia odbywają się w salce przy kosciółce polskim przy pl. Concorde
Szczegółowe informacje i zapisy w sekretariacie Studium: 263 bis, rue Saint Honoré, 75001 Paris; tel. 01 42 60 66 58, czynny we wtorki i środy w godz. 9.00-12.30 oraz czwartki i piątki w godz. 16.00-19.00

SOBCZYK ANNA – SPRAWY URZĘDOWE:

- CAF, RSA, CMU, Mutuelle
- Pôle Emploi, Chômage
- Ubezpieczenia, bank
- Telefon, Internet
- Znajomość prawa pracy

Tel. 06 66 42 64 08 – pon-sob od 10 h 00 do 20 h 00
e-mail: sobczykanna@yahoo.pl SIRET: 524 219 854 000 14

TŁUMACZ PRZYSIĘGŁY
INFORMACJE PRAWNE
S. Bocianowski, dr prawa międzynarodowego, ekspert sądowy
105 bis, bd de Grenelle, 75015 Paris
Tel. 06 17 98 60 20, tel/fax 01 43 06 00 70, bocianowski@sfr.fr
Sprawy administracyjne, małżeńskie, emerytalne, spadkowe itp. we Francji i w Polsce

Un professeur de polonais donne des cours du niveau débutant au niveau avancé à Paris et région parisienne. Ces qui veulent apprendre ma langue de naissance, je vous invite à me rejoindre.
Nauczycielka z zawodu daje lekcje z języka polskiego dla dorosłych i dzieci. Posiadam duży staż pracy. Stosuję sprawdzone, klasyczne metody. Pomagam w przygotowaniu do egzaminów, pisaniu prac itp.
Jolanta, tel. 06 32 55 99 95, jolantawiertel@yahoo.fr

KURS
Język polski

Poradnia Psychologiczna
przy Parafii Polskiej w Paryżu XVI - 18, rue Claude Lorrain
przyjmuje - bezpłatnie - w niedziele o godz. 17⁰⁰.

☀ Przeprowadzki, dowóz materiałów – 50 €, wywóz gruzu – 110 €, pół kamiona – 60 €: Mercedes Sprinter (11 m³).
T. 06.18.05.04.95

☀ **ROZBIÓRKI. WYWÓZ GRUZU. NISKIE CENY!**
T. 06.20.03.34.85

GŁOS
KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE

Tygodnik polski za granicą
(Hebdomadaire de l'immigration polonaise)
N° 42 (2388): 28.11.2010
Commission paritaire N°: 0510 G 86630;
ISSN: 1279-953X Cena (Prix au n°): 1,55 €

Wydawca (Editeur): Polska Misja Katolicka we Francji (La Mission Catholique Polonaise en France) – tél. 01 55 35 32 32
Adres (Adresse): 263 bis, rue Saint-Honoré, 75001 Paris. Tél.: 01 55 35 32 28; 01 55 35 32 31; fax 01 55 35 32 29.
E-mail: vkat@club-internet.fr, vkat@sfr.fr | www.glos-katolicki.eu
CCP 12 777 08 U Paris; CCP 19 180 05 U Paris.
Dyrektor Publikacji (Directeur de la Publication): Ks. inf. Stanisław Jeż – Recteur MCP.
Redaktor (Rédacteur): Paweł Osikowski; Zespół (Rédaction): ks. Tomasz Sokół, Tomasz Ptsarek.
Druk (Imprimerie): INDICA – 26, rue de l'Industrie – 92400 Courbevoie; tel. 01 47 82 32 32.
Abonnement (Abonnement): 1 rok (1 an) – 56,60 €; pół roku (6 mois): 30,30 €.
Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych, zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów i nie odpowiada za treść ogłoszeń.
Numer złożony do druku 17.11.2010 Informacja o prenumeracie na stronie 22.

KONKURS „POLONIA POLECA”

**Pokaż nam swoją okolicę i wygraj: netbooka, aparat cyfrowy lub odtwarzacz mp3/mp4
Zaproś nas do miejsca, w którym mieszkasz, uczysz się, pracujesz i wypoczywasz.**

**SEMPER POLONIA
FUNDACJA**

Fundacja **SEMPER POLONIA** oraz serwis internetowy **IUVENUM POLONIA** (www.iuve.pl) zapraszają polonijną młodzież z całego świata w wieku 15-26 lat do udziału w konkursie „Polonia poleca”.

Tematem konkursu jest przygotowanie zaproszeń do miejsc, które zamieszkuje Polonia (wieś, miasto, region, kraj), w formie krótkiego tekstu publicystycznego i fotografii. W konkursie biorą udział także prace nieopatrzone materiałem zdjęciowym, przy czym dołączone fotografie podnoszą ich ogólną ocenę, której dokona Jury powołane przez Organizatora konkursu.

Do konkursu można zgłaszać prace dotyczące miejsc położonych wyłącznie poza granicami Polski, mające bezpośredni związek z tematyką konkursu.

Wymagania techniczne odnośnie tekstu, fotografii i formularza zgłoszeniowego opisuje szczegółowo Regulamin Konkursu dostępny w serwisie **IUVENUM POLONIA**.

Nagrodami w konkursie są:

I nagroda: netbook;

II nagroda: cyfrowy aparat fotograficzny;

III nagroda: odtwarzacz mp3/mp4.

Prace nadsyłać można do 10 grudnia 2010 roku pocztą elektroniczną na adres redakcja@iuve.pl. Lista laureatów zostanie ogłoszona na stronach www.iuve.pl oraz www.semperpolonia.pl do 23 grudnia 2010 roku.

ZAPRASZAMY!

Radio Vaticana

Częstotliwości: Dziennika radiowego można słuchać codziennie o godz. 16¹⁵ na falach krótkich: **5890, 5885 i 9645 kHz**. Program wieczorny o godz. 20⁰⁰ nadawany jest na falach średnich o częstotliwościach **1530 kHz** oraz na falach krótkich o częstotliwościach **4005, 5885 i 7250, 9645 kHz**. Serwis Informacyjny transmitowany jest przez: Pierwszy Program Polskiego Radia – godz. 18¹⁵ i Radio Marja – godz. 16¹⁵.

Spotkanie

27 XI (sobota) 2010 r. po Mszy Św. o godz. 18.30 w Parafii pw. Wniebowzięcia NMP (263 bis, rue Saint-Honoré; 75001 Paris; M^o Concorde) odbędzie się spotkanie z doktorem nauk prawnych, ministrem kultury i dziedzictwa narodowego w rządzie Jarosława Kaczyńskiego

Kazimierzem M. Ujazdowskim

Temat wykładu:

*Aktywny patriotyzm przeciw minimalizmowi.
O ideowych przestankach rozwoju Polski.*

Studium Filozoficzno-Etyczno-Społeczne im. Jana Pawła II, Instytut Filozofii Klasycznej w Paryżu oraz Katedra Filozofii Boga Wydziału Filozofii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II serdecznie zapraszają na Międzynarodową Konferencję Filozoficzną pt.:

Filozofia bliska życiu,

która odbędzie się w dniu 27 listopada (sobota) 2010 roku, o godz. 18.30 w Seminarium Polskim w Paryżu **11 rue Jules Guesde 92130 Issy-les-Moulineaux, (M^o Mairie d'Issy)**. Wstęp wolny.

Serdecznie zapraszamy.

INDEKS REPRESJONOWANYCH

Karta „Indeks Represjonowanych” jest jedynym programem badawczym w Polsce stawiającym sobie za cel imienne udokumentowanie losów obywateli polskich represjonowanych przez władze sowieckie w latach 1939–56. Zgromadzone do tej pory materiały stanowią unikalne, niezwykle cenne źródło informacji dla badaczy i historyków oraz dla osób represjonowanych i członków ich rodzin. Szczegółowe informacje na www.indeks.karta.org.pl

S.O.S. CZADOWA dla Afryki TABLICA

Zbiórka pieniędzy na Centrum Młodzieżowe w Czadzie

Dając niewiele – możesz pomóc wielu! W tym roku tylko 10% młodzieży zdało maturę. Młodzi ludzie nie mają gdzie spać i co jeść. Są zagubieni i zniechęceni. Alternatywą jest: Centrum Młodzieży im. św. Elżbiety w Czadzie budowane przez kapucynów. www.czadowatablica.pl

To może się zmienić - jeśli pomożesz! Kontakt: Sekretariat Misji Braci Kapucynów, ul. Korzeniaka 16, 30-298 Kraków, Polska. misje@kapucyni.pl - tel. 0048 504 225 267 (o. Benedykt Pączka OFM Cap – Prezes Fundacji Kapucyni i Misje)

KUPON
PRENUMERATY

GŁOS
KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE

- Pierwsza prenumerata/Abonnement Odnowienie/Renouvellement
 Rok (56,60 €) Pół roku (30,30 €) Przyjaciele „Głosu Katolickiego” (69,60 €)

Imię i nazwisko: _____ Telefon: _____

Adres: _____

Głos Katolicki – Voix Catholique
263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris;

Konto we Francji: CCP 12 777 08 U Paris – Voix Catholique/Głos Katolicki
Prenumerata w Belgii: ks. B. Dejneka – rue Jourdan 80, 1060 Bruxelles – CCP 000-1637856-11
w Niemczech: Głos Katolicki – Commerzbank Hannover – BLZ 250 400 66 – konto n° 791177900

TVP
POLONIA

PROGRAM TV

29 listopada – 5 grudnia

PONIEDZIAŁEK 29 LISTOPADA

7⁰⁰ Kraj się śmieje 7⁵⁵ Molly – serial
8³⁰ Pytanie na śniadanie 10⁵⁵ Smaki
polskie – magazyn kulinarny 11¹⁰ M jak
miłość – serial 12⁰⁰ Wiadomości 12¹⁵
Plebania – telenowela 12⁴⁵ Sto tysięcy
bocianów – serial 13¹⁰ Mała wielka
miłość – serial 14⁰⁰ Cmentarz nieist-
niejących cmentarzy – reportaż 14³⁰
Barwy szczęścia – serial 15⁰⁰ Tygrysy
Europy – serial 16⁰⁰ Złote Przeboje
– magazyn muzyczny 16³⁰ Złotopol-
scy – telenowela 17⁰⁰ Teleexpress 17²⁵
Biesiada włoska 18²⁰ Gra w miasta –
teleturniej 18⁴⁵ Plebania – telenowela
19¹⁵ Dobranocka 19³⁰ Wiadomości 20⁰⁰
Sport 20¹⁵ Męskie żeńskie – serial 21⁰⁵
Polska 24 21³⁵ Białe tango – serial
22⁵⁰ Tomasz Lis na żywo 23⁵⁰ Historie
prawdziwe – dokument 0²⁵ Złote Prze-
boje – magazyn muzyczny 0⁴⁵ Skarby
nieodkryte – teleturniej 1¹⁵ Dobranocka
1³⁰ Wiadomości

WTOREK 30 LISTOPADA

7¹⁰ Biesiada studencka – Gala piosenki
studenckiej 7⁵⁵ Żegnaj Rockefeller –
serial 8³⁰ Pytanie na śniadanie 10⁵⁵
Smaki polskie – magazyn kulinarny 11¹⁰
M jak miłość – serial 12⁰⁰ Wiadomości
12¹⁵ Plebania – telenowela 12⁴⁵ Polska
24 13¹⁰ Egzamin z życia – serial 14⁰⁰
ZOO Story – telenowela 14³⁰ Barwy
szczęścia – serial 15⁰⁰ Tomasz Lis na
żywo 16⁰⁰ Złote Przeboje – magazyn
muzyczny 16³⁰ Złotopolscy – teleno-
wela 17⁰⁰ Teleexpress 17²⁵ Szansa na
Sukces 18²⁰ Laboratorium europejskie
– magazyn 18⁴⁵ Plebania – telenowela
19¹⁵ Dobranocka 19³⁰ Wiadomości 19⁵⁵
Sport 20¹⁵ Londyńczycy – serial 21⁰⁵
Polska 24 21³⁰ Wilnoteka – magazyn
21⁴⁰ Ekstradycja – serial 22⁴⁰ Czter-
dziesty sezon Kabaretu pod Egidą –
widowisko 23²⁵ Tygrysy Europy – serial
0²⁵ Złote Przeboje – magazyn muzyczny
0⁴⁵ Wojciech Cejrowski – reportaż 1¹⁵
Dobranocka 1³⁰ Wiadomości

ŚRODA 1 GRUDNIA

7⁰⁰ Szansa na Sukces 7⁵⁵ Wakacje
z duchami – serial 8³⁰ Pytanie na śnia-
danie 10⁵⁵ Smaki polskie – magazyn
kulinarny 11¹⁰ M jak miłość – serial
12⁰⁰ Wiadomości 12¹⁵ Plebania – tele-

nowela 12⁴⁰ Polska 24 13⁰⁵ Wilnoteka
– magazyn 13¹⁵ Męskie żeńskie – serial
14⁰⁰ Maktowicz w podróży – magazyn
kulinarny 14²⁵ Barwy szczęścia – serial
14⁵⁵ Białe tango – serial 16⁰⁰ Złote
Przeboje – magazyn muzyczny 16³⁰
Złotopolscy – telenowela 17⁰⁰ Tele-
express 17²⁰ Śpiewa Martyna Jakubo-
wicz – koncert 18¹⁵ Skarby nieodkryte
– teleturniej 18⁴⁵ Plebania – teleno-
wela 19¹⁵ Dobranocka 19³⁰ Wiadomo-
ści 20⁰⁰ Sport 20¹⁵ Młode wilki – film
22⁰⁰ Polska 24 22³⁰ Laskowik Malicki
– widowisko 23³⁵ Warto rozmawiać 0⁵⁰
Złote Przeboje – magazyn muzyczny 1¹⁵
Dobranocka 1³⁰ Wiadomości

CZWARTEK 2 GRUDNIA

7⁰⁰ Ostatnia Rawa Ryśka Riedla 7⁵⁵
Dlaczego? Po co? Jak? – magazyn 8¹⁰
Buli – serial 8³⁰ Pytanie na śniadanie
10⁵⁵ Smaki polskie – magazyn kulinarny
11¹⁰ Więzy krwi – serial 11⁴⁰ Gwiazdy
opolskich kabaretów 12⁰⁰ Wiadomo-
ści 12¹⁵ Plebania – telenowela 12⁴⁵
Polska 24 13¹⁵ Londyńczycy – serial
14⁰⁵ Chopin2010.pl 14³⁰ Barwy szczę-
ścia – serial 15⁰⁰ Warto rozmawiać 16⁰⁰
Złote Przeboje – magazyn muzyczny
16³⁰ Złotopolscy – telenowela 17⁰⁰
Teleexpress 17³⁰ Czterdziesty sezon
Kabaretu pod Egidą – widowisko 18¹⁵
Słownik polsko – polski 18⁴⁵ Pleba-
nia – telenowela 19¹⁵ Dobranocka 19³⁰
Wiadomości 20⁰⁰ Sport 20¹⁵ Egzamin
z życia – serial 21⁰⁵ Polska 24 21³⁵
Dom – serial 23²⁵ Warszawa do wzięcia
– dokument 0²⁵ Złote Przeboje – maga-
zyn muzyczny 0⁴⁵ Dzika Polska – serial
1¹⁵ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości

PIĄTEK 3 GRUDNIA

7⁰⁰ Co nam w duszy gra 7⁵⁵ Psie opowie-
ści czyli ochy i fochy – dla dzieci 8¹⁰
Buli – serial 8³⁰ Pytanie na śniadanie
10⁵⁵ Smaki polskie – magazyn kulinarny
11⁰⁵ Doręczyciel – serial 12⁰⁰ Wiado-
ści 12¹⁵ Plebania – telenowela 12⁴⁵
Polska 24 13¹⁰ Janosik – serial 14⁰⁵
Światowiec – magazyn turystyczny 14³⁵
Laskowik Malicki – widowisko 15³⁰
Smaki czasu z Karolem Okrasą 16⁰⁰
Złote Przeboje – magazyn muzyczny
16³⁰ Złotopolscy – telenowela 17⁰⁰
Teleexpress 17²⁵ M jak miłość – serial

18¹⁵ Wojciech Cejrowski – reportaż 18⁴⁵
Plebania – telenowela 19¹⁵ Dobranocka
19³⁰ Wiadomości 20⁰⁰ Sport 20¹⁵ Wide-
oteka dorosłego człowieka 20⁴⁵ Kaba-
retowy Alfabet Dwójki 21⁰⁵ Polska 24
21³⁵ Na dobre i na złe – serial 22³⁵
Samotność w sieci – film 0²⁵ Złote Prze-
boje – magazyn muzyczny 0⁴⁵ Słow-
nik polsko – polski 1¹⁵ Dobranocka 1³⁰
Wiadomości

SOBOTA 4 GRUDNIA

7⁰⁰ Złotopolscy(5) – telenowela 9¹⁵
Ranczo pod Zieloną Siódmką – serial
9⁵⁰ Dzika Polska – serial 10²⁰ Alter-
natywy 4 – serial 11²⁵ Polska 24 11⁵⁵
Czterdziestolatek – serial 13⁰⁰ Wiado-
ści 13¹⁵ Śpiewa Martyna Jakubo-
wicz – koncert 14¹⁰ Twoje Złote Prze-
boje – magazyn muzyczny 14²⁵ Skarby
nieodkryte – teleturniej 14⁵⁵ Więzy krwi
– serial 15³⁵ Złote Przeboje – magazyn
muzyczny 16⁰⁰ Kulturalni PL – magazyn
17⁰⁰ Teleexpress 17²⁰ M jak miłość –
serial 18¹⁰ Barwy szczęścia(2) – serial
19¹⁵ Dobranocka 19³⁰ Wiadomości 19⁵⁰
Sport 20¹⁰ Czas honoru – serial 21⁰⁵ XII
Mazurska Noc Kabaretowa – Mrągowo
2010 22¹⁰ Jezioro Bodeńskie – film 23⁴⁰
Program rozrywkowy 0²⁵ M jak miłość –
serial 1¹⁵ Dobranocka 1³⁰ Wiadomości

NIEDZIELA 5 GRUDNIA

7⁰⁰ Plebania – telenowela 8⁵⁵ Niedź-
wiedzie nic nie wiedzą – serial 9²⁵
Słownik polsko – polski 9⁵⁵ Alternatywy
4 – serial 11⁰⁰ Smaki czasu z Karolem
Okrasą 11³⁰ Twoje Złote Przeboje –
magazyn muzyczny 11⁵⁵ Między ziemią
a niebem – magazyn 12⁰⁰ Anioł Pański
12¹⁵ Między ziemią a niebem – maga-
zyn 12⁴⁵ Jarek Indianin – reportaż 13⁰⁰
Msza św. – kościół Podwyższenia Krzyża
w Warszawie 14¹⁵ Kraj się śmieje 15²⁰
Tacy byliśmy – dokument 15⁵⁵ Złoto-
polscy – telenowela 16²⁵ Gra w miasta
– teleturniej 16⁴⁰ Alfabet uczuć czyli
10 lat z M jak miłość 17⁰⁰ Teleexpress
17²⁰ M jak miłość – serial 18¹⁰ Barwy
szczęścia(2) – serial 19¹⁰ Dobranocka
19³⁰ Wiadomości 19⁵⁰ Sport 20¹⁰ Jano-
sik – serial 21⁰⁰ Koncert 22³⁵ Królowa
Bona – serial 23⁴⁵ Zaczysze gwiazd 0¹⁵
M jak miłość – serial 1¹⁰ Dobranocka
1³⁰ Wiadomości □

UBEZPIECZENIA PO POLSKU

Grażyna Lubicz Fernandes

SwissLife tel. 01 39 64 38 36; 06 73 47 94 20 • fax: 01 34 17 43 51 e-mail: grazyna.fernandes.ag@swisslife.fr

BP 27 - 14, Résidence du Lac – 95880 Enghien Les Bains (północne przedmieście Paryża).

KOMPLETNA OBSŁUGA KLIENTA PO POLSKU

Numer pośrednika ubezpieczeń: 07 007 704, w rejestrze ORIAS – www.orias.fr; Instancja kontroli ACP

W GALERII GŁOSU KATOLICKIEGO

*Szron, przymrozki
- to już za chwilę grudzień...*

Karty telefoniczne
IRADIUM

Taniej do Polski i po całym świecie!

15€
7,50€

IRADIUM

100%
BEZ SATYSFACJI
WYWRÓŻAMY

Punkty sprzedaży:
Kioski supermarkety,
taxiphony, tabac, księgarnie.

Obsługa klienta 7 dni w tygodniu od 9.00 do 21.00
☎ 0811 600 311 ☎ 0 1 70 75 19 11

	CZAS KOMUNIKACJI NA KARCIE ZA 15€	MAKSYMALNY CZAS ROZMOWY
Polska	1800* min	
GSM Polska	300* min	
Niemcy	1250* min	
USA+GSM	1500* min	
Włochy	1000* min	
Anglia	1500* min	
Kanada+GSM	1500* min	
Francja	1250* min	
GSM Francja	111* min	

RCS Paris 8448 227 268

* Dodatkowa opłata za połączenie. Warunki określone przez A.R.T. Numer odradzany z telefonu komórkowego.

Połączenie międzynarodowe w cenie rozmowy miejscowej!**

0,014€/mn

Wybierz
☎ 0811 65 48 48
Następnie numer korespondenta

BEZ ABONAMENTU! BEZ KODU! PROSTO! TANIO!

POLSKA	Niemcy	Dania
USA + GSM	Anglia	Hiszpania
Kanada + GSM	Austria	Belgia
Francja	Norwegia	Rosja
	Włochy	Szwecja...

GSM POLSKA 0,09 €/mn 0821 61 48 48

7/7 Obsługa klienta informacje rachunki i ceny 7 dni w tygodniu od 9.00 do 21.00
☎ 0811 300 348*

www.no-limit-telecom.com
Un service du Groupe
IRADIUM

* 0,014€/min (19.00-08.00 w tygodniu, w święta i w weekend); 0,028€/min (08.00-19.00) połączenie z aparatu stacjonarnego.
** Zobacz listę krajów. Warunki sprzedaży na www.no-limit-telecom.com